

GŁOS
DZIENNIK POMORZA
POMORZA74
lataROZMOWA „GŁOSU”
gen. Piotr Błazeusz, przedstawiciel wojskowy przy Komitetach Wojskowych NATO i UE: Kreml interpretuje niechęć do podejmowania ryzyka jako słabośćKRAJ
Nawrocki na szczycie G20 z Putinem. Sikorski: Polska nie powinna bojkotować

Czwartek, 1.10.2026

Relaks

Krzyżówki,
prognoza pogody
i co warto
obejrzeć w TV

Region

Ponad 16 kg
narkotyków
i pięciu
oskarżonych

Prokuratura skierowała do sądu akt oskarżenia przeciwko pięciu mężczyznom podejrzanym o udział w obrocie narkotykami.

- Str. 3

Słupsk

Wybrano
najpiękniejsze
elewacje kamienic
w Słupsku

Urząd Miejski w Słupsku rozstrzygnął konkurs na najładniejszą elewację w mieście. Nagrody trafiły do czterech wspólnot mieszkaniowych

- Str. 4

Ponad 9 tysięcy pacjentów

przyjęto na słupskim SOR-ze podczas wakacji

- Str. 4

Ważna data w historii motoryzacji.

Pierwszą na świecie ustawę o pojazdach silnikowych

- Str. 12

FOT. CC

Region

Duża podwyżka za śmieci w Słupsku.
Radni zgodzili się na wyższą stawkę

Wojciech Lesner

Blisko o 30 procent wzrośnie stawka za odbiór i zagospodarowanie odpadów w Słupsku. Na podwyżkę zgodzili się w środę radni podczas sesji Rady Miejskiej. Od przyszłego roku mieszkańcy zapłacą 40 złotych miesięcznie od osoby. Właściciele domów jednorodzinnych, którzy kompostują bioodpady w przydomowych kompostownikach zapłacą o 3 złote mniej.

Głównymi powodami podwyżki, jak przekonują urzędnicy miejscy, są rosnące koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami oraz... wprowadzenie systemu kaucyjnego. O konieczności podniesienia stawek podczas sesji mówiła Katarzyna Guzewska, dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Słupsku:

- System gospodarowania odpadami komunalnymi w mieście co do zasady powinien się samofinansować, co oznacza, że pobierana od mieszkańców stawka powinna być tak skalkulowana i tak sformułowana, aby jej wysokość zapewniała i zagwarantowała finansowanie całego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w mieście.

Jak wyjaśniała, na wzrost kosztów wpływają przede wszystkim wyższe wydatki związane z zagospodarowaniem odpadów, w tym rosnące koszty pracy i wynagrodzeń. Wzrosły także ceny energii oraz paliw.

- Jakie są główne przyczyny wzrostu tej opłaty? Przede wszystkim to wzrost kosztów zagospoda-

Obrady Rady Miejskiej w Słupsku 30 września

rowania odpadów komunalnych, a w tym m.in. koszty pracy, koszty płacy. Przypomnę, że najniższe wynagrodzenie [...] wzrosło, wzrosły także koszty energii i ceny paliw. [...] Przede wszystkim także rośnie nam ilość odpadów, którą musimy odebrać i zagospodarować - mówiła dyrektor. - Rośnie ilość odpadów, masa odpadów każdej frakcji, w tym także tej z tzw. żółtego worka. Przede wszystkim zmieniła się struktura żółtego worka, bo jak o tym dyskutowaliśmy bardzo szeroko, system kaucyjny spowodował odpływ cenowego surowca, a więc w żółtym

worku zostały nam tylko odpady, za których zagospodarowanie musimy zapłacić i to jeszcze drożej niż poprzednio. Ponadto spadły także ceny surowców, a więc te surowce, które mamy w systemie jeszcze, czyli głównie papier, szkło i inne, które mogą się nadawać do odzysku, spadły ceny ich możliwości sprzedaży. Ponadto wzrosła nam o 12 proc. masa odpadów biodegradowalnych. Rośnie cały czas, i to jest najgorsze, masa odpadów zmieszanych. To jest objaw złej segregacji, a odpady zmieszane to jest najdroższa frakcja do zapłacen

ia w systemie. Znacząco rośnie także masa odpadów wielkogabarytowych. Doszła nam dodatkowa frakcja odpadów tekstylnych i odzieży - argumentowała Katarzyna Guzewska.

Dyskusja nad projektem podwyżki trwała blisko trzy godziny. Część radnych przekonywała, że przed podniesieniem stawek miasto powinno przede wszystkim uszczelnić system pobierania opłat od mieszkańców. Pojawiły się również głosy o konieczności ponownego przeanalizowania sposobu naliczania opłat.

©P

Czytaj str. 3

POLECAMY

JUTRO: Premier Tusk rzuca rękawicę prezydentowi SOBOTA: Nie odkładaj zadań „na jutro”

1.10.2026

Czwartek

Dzisiaj imieniny obchodzą: Danuta, Jan, Julia, Roman
Telefon alarmowy: 112

Komentarz dnia

Krzysztof Cugowski: Jesteśmy bardzo podatni na reklamy

wokalista

Słyszałem o badaniach, które sprawdzały, jak mieszkańcy poszczególnych europejskich krajów reagują na reklamy. Okazuje się, że to właśnie my Polacy oraz Gruzini jesteśmy najbardziej na nie podatni i przyjmujemy je wprost.

Musimy jeszcze wziąć pod uwagę, że nasze społeczeństwo przez ostatnie dziesięć lat też się wzbogaciło. Możemy pozwolić sobie na więcej i to nie chodzi tylko o produkty pierwszej potrzeby jak reklamowane kiedyś mydło, które było odrobiną luksusu. Wystarczy popatrzeć, co się dzieje w przypadku budownictwa i to głównie jednorodzinne. Jesteśmy jednym wielkim placem budowy. To doskonale pokazuje, że poziom zasobności portfeli się podniósł.

W tym przypadku też powrócę do okresu PRL. To był kraj, w którym brakowało wszystkiego, łącznie z papierem toaletowym. W związku z tym, to nasze społeczeństwo przez dziesiątki lat żyło w ciągłym niedoborze. Dlatego, kiedy nagle wszystko pojawiło się na rynku, a jeszcze do tego ludzie zaczęli mieć trochę pieniędzy, to rzucili się w konsumpcję i się nią zachłysłi.

Oczywiście więc jest, że ludzie, którzy zajmują się sprzedażą i marketingiem to wykorzystują i zaczynają wyprzedzać potrzeby konsumenta. Już nie proponują mu tylko tego, czego on chce, ale także podrzucają mu to, co powinien chcieć. Nie powiedziałbym, że jest to przerażające, bo jestem już w takim wieku, że widziałem różne rzeczy, ale można patrzeć na to z dużym zdziwieniem. My i tak dopiero wchodzimy w ten etap szaleństwa konsumpcji. Pewnie za trzydzieści, czterdzieści lat duże centra handlowe będą zamknięte, tak jak ma to miejsce w Stanach Zjednoczonych. Taka jest kolej rzeczy, taki ciąg historyczny i my tego nie zmienimy.

AUTOPROMOCJA

Prenumeruj
„Głos Pomorza”
„Głos Koszaliński”
„Głos Szczeciński”

tel. 94 340 11 14
bok.prenumerata@polskapress.pl
prenumerata.gp24.pl

POGODA

dzisiaj
22°C/11°C

jutro
21°C/10°C

Redaktor naczelny
Jarosław Jaz
Z-cy redaktora naczelnego
Marcin Stefanowski, Wojciech Frelchowski, Ynona Husaim-Sobecka
Wydawca
Ynona Husaim-Sobecka, Jarosław Jaz, Wojciech Frelchowski, Marcin Stefanowski, Piotr Polechoński
www.gp24.pl
www.gk24.pl
www.gs24.pl

Polska Press Makroregion Pomorze
Redakcja Słupsk, ul. Henryka Pobożnego 19, tel. 59 848 81 00, redakcja.gp24@polskapress.pl; Koszalin, ul. Partyzantów 17, tel. 94 347 35 52, redakcja.gk24@polskapress.pl; Szczecin, Al. Niepodległości 26/U1, tel. 91 481 33 00, redakcja.gs24@polskapress.pl
Prezes Makroregionu Piotr Grabowski
Dyrektor reklamy Ewa Żelazko
Druk Polska Press Oddział Poligrafia, 85-438 Bydgoszcz, ul. Grunwaldzka 229

Wydawca Polska Press Sp. z o.o.
ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa, tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10
p.o. Prezes Zarządu Polska Press Grupy
Elżbieta Zuraw
Redaktor naczelny Polska Press Grupy
Marek Twaróg
Projekt graficzny, dyrektor artystyczny PPG
Tomasz Bocheński
Dyrektor kolportażu PPG Tomasz Osoliński
Biuro Konsumenta PPG
biurokonsumenta@polskapress.pl, tel. 12 688 85 10

© - umieszczenie takich dwóch znaków przy Artykule, w szczególności przy Aktualnym Artykule, oznacza możliwość jego dalszego rozpowszechniania tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem zamieszczonym na stronie www.gp24.pl/tresci i w zgodzie z postanowieniami niniejszego regulaminu.

ROZMOWA

Kreml interpretuje niechęć do podejmowania ryzyka jako słabość

Iwona Żurek (PAP)

Skuteczne odstraszanie wymaga nie tylko posiadania odpowiednich zdolności, ale również wiarygodnej gotowości do ich użycia - mówi generał broni Piotr Błazeusz, Polski Przedstawiciel Wojskowy przy Komitetach Wojskowych NATO i Unii Europejskiej

Rosja eskaluje konflikt z państwami NATO. Czy reakcja Sojuszu jest dostateczna?

Rosja robi to, co zawsze, prowadzi przeciw NATO coś, co Rosjanie nazywają „borba”, zmagania poniżej progu wojny.

Celem jest przygotowanie pola walki, zmniejszenie przeciwnika. Zmuszenie go do tego, by koncentrował wszystkie swe wysiłki na przeciwdziałaniu posunięciom, które, choć wciąż uchodzą za hybrydowe, wywołują duże szkody dla państwa czy utrudniają wręcz jego działanie. Słowem to wszystko, z czym mamy obecnie do czynienia – akty sabotażu w energetyce czy przemyśle, podpalenia magazynów, paraliżowanie, wykołajenia pociągów, naruszenia przestrzeni powietrznej, ataki na podwodną infrastrukturę krytyczną. Długo można by jeszcze wymieniać, bo gama rosyjskich działań jest szeroka i ciągle modyfikowana.

Nie możemy wykluczyć, że w przyszłości dojdzie do skażenia wody, środowiska, żywności np. zboża czy sztucznie wywołanej epidemii. Rosjanie wspinają się po drabinie eskalacyjnej, bo widzą, że reakcja ze strony NATO czy szerzej – Zachodu - nie była jak dotąd szczególnie stanowcza.

Rosja próbuje wykorzystywać ostrożność państw demokratycznych i testować granice naszej reakcji. Dlatego odpowiedzią NATO jest coraz większa gotowość, odporność i zdolność do skoordynowanego działania. Moskwa nie powinna mylić odpowiedzialnego

FOT. WOJSKO POLSKIE

Piotr Błazeusz: - Nie możemy wykluczyć, że dojdzie do skażenia wody, środowiska, żywności np. zboża czy wywołania epidemii

zarządzania eskalacją z brakiem determinacji. Kreml interpretuje niechęć do podejmowania ryzyka jako słabość, dlatego skuteczne odstraszanie wymaga nie tylko posiadania odpowiednich zdolności, ale również wiarygodnej gotowości do ich użycia.

Obawiają się, że reagując bardzo stanowczo, sprowokują Rosję do otwartej wojny?

Nie, chodzi raczej o samoograniczenie wynikające z przekonania, że jeżeli zdecydują się na jakieś proaktywne działania wyprzedzające, by zniechęcić Rosję do posuwania się dalej, Rosjanie mogą uznać to za eskalację. Pamiętajmy jednak, że Kreml interpretuje niechęć do podejmowania ryzyka jako słabość. W ten sposób Rosji nie da się odstrzążyć.

NATO musi mieć zintegrowany mechanizm odstraszania wszystkimi możliwymi instrumentami. Wojsko jest tylko jednym z nich, owszem najsilniejszym i najlepiej przygotowanym do działania, ale to nie wystarczy. Ogromne znaczenie ma też tzw. odporność państwa rozumiana jako zdolność do odstraszania przeciwnika także środkami dyplomatycznymi, gospodarczymi, informatycznymi i wieloma innymi.

Polska radzi sobie z tym nieźle, nieprawdaż?

Zgadza się, jesteśmy państwem frontowym, więc Rosjanie zmuszają nas niejako do tego, byśmy adaptowali się do tego szybciej niż inni sojusznicy. Przekroczyliśmy już wiele „czerwonych linii”, które wcześniej wydawały się nieprzekraczalne, a mimo to Rosja się nie zatrzymała. Niestety Moskwa będzie prawdopodobnie eskalować dalej, operując poniżej progu otwartej wojny, ponieważ kalkuluje, że reakcja NATO na tego rodzaju działania nie będzie stanowcza, skoordynowana i proaktywna.

Rosja pełnoskalowej inwazji nie zaryzykuje, ale może przetestować Artykuł Piąty NATO...

Tak. To są dwie różne kwestie. Rosja może nie być obecnie gotowa do prowadzenia pełnoskalowej wojny z NATO, ale może dysponować środkami pozwalającymi na przeprowadzenie ograniczonego działania na pograniczu Art. 5, którego celem byłoby sprawdzenie, jak Sojusz zareaguje.

W dodatku Artykuł 5 jest wieloznaczny...

Jest w nim mowa o przyjęciu z pomocą w wypadku „zbrojnego ataku”, a to umożliwia państwu ocenę, co można uznać za taki atak w obecnej sytuacji geopolitycznej. Artykuł 5 daje więc nam dużą elastyczność decyzyjną, również w zakresie progu jego zastosowania co kreuje dla Rosji dylematy.

Pamiętajmy też, że jesteśmy gotowi do obrony kolektywnej. Dzięki wprowadzonym niedawno zmianom SACEUR (naczelnym dowódcą połączonych sił zbrojnych NATO w Europie – PAP) zyskał znacznie szersze uprawnienia. Może więc podjąć wiele decyzji zwiększających siłę odstraszania i jeśli trzeba – przygotowujących nas do obrony w sytuacji jakichkolwiek, początkowych wątpliwości związanych z uruchomieniem kolektywnej obrony.

SŁUPSK

Ponad 16 kilogramów narkotyków i pięciu oskarżonych. Akt oskarżenia w sprawie szajki

oprac. Patryk Czerwiński

Prokuratura Okręgowa w Słupsku skierowała do Sądu Rejonowego w Lęborku akt oskarżenia przeciwko pięciu mężczyznom w wieku 19-25 lat, podejrzanym o udział w obrocie narkotykami. Podczas śledztwa zabezpieczono ponad 16,6 kg substancji odurzających, w tym marihuanę, amfetaminę, kokainę i dopalacze. Oskarżeni magazynowali i przygotowywali towar do sprzedaży na terenie Słupska i powiatu.

Śledztwo w tej sprawie ruszyło w listopadzie ubiegłego roku od zatrzymania przez policjantów dwóch pierwszych podejrzanych na podstawie ustaleń operacyjnych.

Śledztwo w tej sprawie Prokuratura Okręgowa w Słupsku rozpoczęła w listopadzie ubiegłego roku

Przy mężczyznach znaleziono wówczas pierwsze nielegalne środki. Kolejne przeszukiwania i czynności proce-

sowe doprowadziły do ujęcia następnych członków grupy oraz przejęcia ogromnych ilości niebezpiecznych substan-

cji. Wśród zabezpieczonych 16,6 kg proszków, suszu i tabletek znalazły się m.in. marihuana, amfetamina, keta-

mina, kokaina, MDMA oraz dopalacze z grupy 4-CMC, 3-CMC, 4-BMC czy 2-MMC.

- Wszyscy oskarżeni w niniejszej sprawie to mężczyźni w wieku od 19 do 25 lat mieszkający na terenie Słupska i powiatu słupskiego. Wiodącą rolę w przestępczym procederze w sprawie tej odgrywał Amadeusz E. Podejrzani działali wspólnie i w porozumieniu jednakże nie tworzyli grupy przestępczej w rozumieniu prawa karnego – przekazuje Prokuratura Okręgowa w Słupsku.

Jednemu z oskarżonych zarzucono prowadzenie samochodu osobowego po drodze publicznej pod wpływem kokainy. Łącznie prokurator sformułował w akcie oskarżenia osiem zarzutów.

Większość z nich nie była wcześniej karana sądownie. Konflikty z prawem na koncie miał tylko jeden z zatrzy-

many. W toku postępowania część z nich przyznała się do winy i złożyła obszerne wyjaśnienia. Początkowo sprawę prowadziła Prokuratura Rejonowa w Lęborku, jednak ze względu na ogromną wagę gatunkową i rozmiar przejętych narkotyków śledztwo przejęła Prokuratura Okręgowa w Słupsku.

Wobec wszystkich pięciu podejrzanych sąd stosował początkowo tymczasowe aresztowanie, przy czym w trakcie postępowania, środki wobec dwóch z nich zamieniono na dozór policji, zakaz opuszczania kraju i poręczenie majątkowe. Za udział w obrocie znacznymi ilościami środków odurzających i substancji psychotropowych oskarżonym grozi surowa kara, nawet do 12 lat pozbawienia wolności.

©

SŁUPSK

Duża podwyżka za śmieci w Słupsku. Radni zgodzili się na wyższą stawkę

Wojciech Lesner

Blisko o 30 procent wzrośnie stawka za odbiór i zagospodarowanie odpadów w Słupsku. Na podwyżkę zgodzili się w środę radni podczas sesji Rady Miejskiej.

Dyskusja nad projektem podwyżki trwała blisko trzy godziny. Część radnych prze-

konywała, że przed podniesieniem stawek miasto powinno przede wszystkim uszczelnić system pobierania opłat od mieszkańców. Pojawili się również głosy o konieczności ponownego przeanalizowania sposobu naliczania opłat.

- Czy mieszkańcy Słupska produkują więcej śmieci? Nie sądzę. Uważam, że wynika to bardziej z tego, że mamy bardzo dużo mieszkańców, któ-

rzy przyjechali do Słupska i nie zostali zgłoszeni do systemu opłat. Mamy gros obcokrajowców, którzy wynajmują mieszkania i właściciele tych mieszkań nie zgłaszają ich do systemu opłat. Należałoby zapytać, co państwo [urzędnicy-red.] zrobiliście, aby uszczelnić system – mówiła radna Beata Kątnik.

Krytycznie o podwyżce wypowiadał się również radny Kacper Moroz:

- Dzisiaj wciskacie kolejną podwyżkę mieszkańcom. Mieszkańcom, którzy na tą podwyżkę nie zasługują. Radna Małgorzata Lenart zwracała z kolei uwagę, że trudno jest znaleźć sprawiedliwy sposób naliczania opłat za odbiór odpadów od mieszkańców.

- To była poprzednia kadencja, kiedy naprawdę bardzo mocno analizowaliśmy sposób metody [naliczania opłaty za wywóz odpadów – red.] [...] Nie ma dobrej metody, do tego doszliśmy, nie ma sprawiedliwej metody, ale oczywiście możemy z powrotem wrócić do dyskusji. Jeżeli macie jakiś pomysł na to, w jaki sposób dochodzić do tego, aby było to rzetelnie płacone przez mieszkańców, to na pewno będzie to przyjęte z wielką radością i jeżeli będzie to zgodne z prawem, to z pewnością wprowadzone w życie – zwracała się do radnych Małgorzata Lenart.

Radny Bogusław Dobkowski przekonywał natomiast, że

mieszkańcy łatwiej zaakceptowaliby podwyżki, gdyby były one wprowadzane stopniowo:

- Co do podwyżek, one muszą być, ale nie skokowo. Gdybyśmy podnosili [stawkę-red.] co roku o 4-5 zł, byśmy wyszli na swoje, a ludzie nie byłiby zszokowani.

Ostatecznie Rada Miejska przyjęła uchwałę podnoszącą stawki za odbiór i zagospodarowanie odpadów. Za było 12 radnych: Tomasz Czubak, Bożena Hołowienko, Mieczysław Jaroszewicz, Alina Jasiocha, Aleksandra Karnicka, Jolanta Karska, Jan Lange, Małgorzata Lenart, Anna Rożek, Piotr Skowroński, Paweł Szewczyk, Artur Wiszniewski.

Przeciw zagłosowało 9 radnych: Tadeusz Bobrowski, Marzena Gmińska, Beata Kątnik, Wojciech Lewenstam, Kacper Moroz, Adam Sędziński, Renata Stec, Adam Treder, Jacek Zabiegły. Od głosu wstrzymali się Bogusław Dobkowski i Bartłomiej Jarząbek.

KRÓTKO

Region

Motocyklista wjechał do rowu

Wczoraj rano na drodze między Pępłinem a Duninowem w gminie Ustka motocyklista z niewyjaśnionych przyczyn stracił panowanie nad pojazdem, wjechał do przydrożnego rowu i wywrócił się.

Na miejsce skierowano najbliższy patrol policji.

- Policjanci na miejscu ustalili, że na tą chwilę z niewyjaśnionych jeszcze przyczyn 47-letni kierujący motocyklem marki Honda jadąc w kierunku Ustki stracił panowanie nad pojazdem w wyniku czego wjechał do przydrożnego rowu i się przewrócił – informuje sierż. Michał Jarząbek z Komendy Miejskiej Policji w Słupsku.

Zespół Ratownictwa Medycznego na miejscu zdecydował o przewiezieniu poszkodowanego do słupskiego szpitala, w celu wykonania dalszych badań.

Policjanci prowadzili czynności zmierzające do ustalenia dokładnych okoliczności zdarzenia.

(PACZ)

Za podwyżką opłat za wywóz śmieci było 12 radnych, przeciw zagłosowało 9

SŁUPSK

Wybrano najpiękniejsze elewacje w Słupsku. Które kamienice zwyciężyły w miejskim konkursie?

Wojciech Lesner

Urząd Miejski w Słupsku rozstrzygnął konkurs na najładniejszą elewację w mieście. W tegorocznej edycji oceniono 10 budynków, a nagrody trafiły do czterech wspólnot mieszkaniowych.

Kolejna edycja miejskiego konkursu „Metamorfozy Roku” była skierowana do właścicieli wielorodzinnych budynków mieszkalnych (m.in. wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni mieszkaniowych), którzy w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 roku wykonali remont elewacji swojego budynku. Jak podkreślają urzędnicy, konkurs od lat cieszy się zainteresowaniem mieszkańców i zachęca do dbania o estetykę miejskiej zabudowy.

Kamienica przy al. Sienkiewicza 4, która wygrała w konkursie

W tym roku komisja konkursowa oceniła 10 zgłoszeń. Jak podkreśla Paweł Krzemień, pełnomocnik prezydenta miasta ds. rewitalizacji,

wybór najpiękniejszych elewacji nie był prosty.

- To był konkurs trudny w rozstrzygnięciu, bo jak porównać ze sobą moderni-

styczny blok z „dobrze urodzoną” kamienicą mieszczańską. Staraliśmy się docenić te zadania inwestycyjne, które kompleksowo podcho-

dziły do modernizacji budynków, które wyróżniały się nowatorskim podejściem. Tu popatrzyć chociażby na narożną kamienicę przy ulicy Deotymy, gdzie chociażby nie wymieniacz powierzchni dachu, oczyszczono ten dach, zaimpregnowano, pomalowano. To wciąż są prace, które nieczęsto się zdarzają w naszym mieście. Na pewno docenialiśmy wkład finansowy, który wspólnoty mieszkaniowe musiały ponieść, by te prace zrealizować. Oczywiście te prace oceniane były również pod względem odczuć estetycznych. Stąd bardzo wysoko kamienica na Wileńskiej - jedna z nielicznych, która zachowała secesyjny sznyt do dnia dzisiejszego, czy też jedna z piękniejszych kamienic w całym mieście na Sienkiewicza - mówił Paweł Krzemień.

Laureaci konkursu, oprócz zaszczytnych tytułów najpiękniejszych elewacji w Słupsku, otrzymali także nagrody pieniężne. Zdobywca pierwszego miejsca otrzymał ozdobną tablicę pamiątkową, która zostanie zamontowana na budynku oraz nagrodę pieniężną w wysokości 6 tysięcy złotych. Za drugie miejsce przewidziano 4,5 tysiąca złotych, za trzecie - 3,5 tysiąca złotych, a wyróżnienie zostało nagrodzone kwotą tysiąca złotych.

Laureaci

- I miejsce: Wspólnota Mieszkaniowa Sienkiewicza 4;
- II Miejsce: Wspólnota Mieszkaniowa Wileńska 37;
- III miejsce: Wspólnota Mieszkaniowa Wolności 33 i Mickiewicza 31;
- Wyróżnienie: Wspólnota Mieszkaniowa Deotymy 23.

SŁUPSK

Ponad 9 tysięcy pacjentów na słupskim SOR-ze podczas wakacji

oprac. Patryk Czerwiński

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku podsumował statystyki z wakacji. Okazuje się, że względem zeszłego roku, pacjentów było o 1191 więcej. Wśród przyjętych były osoby z całej Polski, a nawet spoza granic naszego kraju.

Przez cały lipiec i sierpień tego roku, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny przyjął 9034 pacjentów. Z podziałem na pojedyncze miesiące, było to 4659 w pierwszej części wakacji i 4375 w drugiej.

- Latem każdego roku wzrasta liczba pacjentów leczonych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Słupsku. Wpływ na to ma duża liczba wczasowiczów docierających do miejscowości nadmorskich w okolicach Słupska oraz większa chęć mieszkańców regionu do przemieszczania się i wy-

konywania aktywności na zewnątrz - przekazuje Marcin Prusak, rzecznik prasowy Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Słupsku.

Jak wskazuje przedstawiciel szpitala, najczęstszymi przyczynami wizyt na SOR-

ze były złamania, zwichnięcia oraz rany odniesione w wyniku wypadków i urazów. Wśród poszkodowanych znaczną część stanowili turyści z różnych zakątków kraju. W lipcu i sierpniu na oddziale udzielano po-

mocy m.in. mieszkańcom województwa mazowieckiego (odpowiednio 110 i 83 osoby), dolnośląskiego (55 i 45 osób), łódzkiego (53 i 45 osób) oraz kujawsko-pomorskiego (42 i 47 osób).

- Zwiększająca się liczba turystów wypoczywających nad polskim morzem powoduje, że w wakacje zwiększa się liczba pacjentów docierających do słupskiego szpitala. W lipcu i w sierpniu na SOR dotarło znacznie więcej pacjentów niż w tym samym okresie ubiegłego roku - dodaje Marcin Prusak.

W trakcie zeszłorocznych wakacji, pacjentów na SOR było 7843, a dokładnie 4033 w lipcu i 3810 w sierpniu. Łącznie daje to różnicę 1191 przyjętych osób.

- Przyjazdy turystów latem na Pomorze powodują, że wśród pacjentów SOR znaleźć można obywateli różnych krajów, np. Belgii, Danii, Niemiec, Filipin - podsumowuje rzecznik prasowy słupskiego szpitala.

Szpitalny Oddział Ratunkowy słupskiego szpitala

REGION

Nowy sprzęt ratowniczy dla OSP Motarzyno

oprac. Patryk Czerwiński

Druhowie z OSP Motarzyno w gminie Dębica Kaszubska otrzymali specjalistyczny zestaw hydraulicznych narzędzi ratowniczych. Sprzęt, przeznaczony m.in. do uwalniania osób poszkodowanych w wypadkach drogowych, przekazał Komendant Miejski PSP w Słupsku bryg. Tomasz Trocki.

Strażacy z OSP Motarzyno w gminie Dębica Kaszubska zyskali sprzęt, który znacząco ma podnieść ich gotowość bojową podczas wypadków drogowych i skomplikowanych akcji ratowniczych. W siedzibie Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Słupsku odbyło się uroczyste przekazanie specjalistycznego zestawu hydraulicznych narzędzi ratowniczych.

Przekazany przez Komendanta Miejskiego PSP w Słup-

sku bryg. Tomasza Trockiego zestaw to profesjonalny sprzęt stosowany m.in. przy uwalnianiu osób poszkodowanych zakleszczonych w rozbitych pojazdach. W skład kompletu wchodzi m.in. nożyce tnące do metalu, rozpieracze hydrauliczne, siłowniki oraz dedykowana pompa hydrauliczna.

Wypożyczenie odebrali przedstawiciele jednostki z Motarzyna na czele z prezesem OSP Eugeniuszem Kryckim oraz w obecności Komendanta Gminnego OSP Karola Żukowskiego.

Władze gminy oraz druhowie nie ukrywają, że nowe narzędzia to ogromny krok w stronę zwiększenia bezpieczeństwa lokalnej społeczności oraz kierowców podróżujących okolicznymi drogami.

- Otrzymany zestaw znacząco wzmocni możliwości operacyjne gminnych jednostek OSP przyczyniając się tym samym do zwiększenia bezpieczeństwa - podkreślają przedstawiciele Gminy Dębica Kaszubska. ©

PRZEPISY

Łatwiejsza i szybsza legalizacja samowoli budowlanej

Katarzyna Laszczak

Nowe przepisy Prawa budowlanego z 2026 r. wprowadziły uproszczoną legalizację samowoli budowlanej. Procedura jest szybsza i tańsza, ale nadal wymaga spełnienia kluczowych wymogów.

W 2026 r. weszły w życie znówelizowane przepisy Prawa budowlanego. Część z nich dotyczy legalizacji samowoli budowlanej i wprowadza istotne zmiany. Najważniejsza to rozszerzenie uproszczonego postępowania legalizacyjnego. Obecnie można z niego skorzystać już po 10 latach od zakończenia budowy, podczas gdy wcześniej wymagany okres wynosił 20 lat. Dodatkowo w tym trybie nie obowiązuje opłata legalizacyjna, która w przypadku domu jednorodzinnego sięgała 50 tys. zł.

Nowe przepisy znacząco ograniczają formalności. Kluczowe znaczenie ma dziś nie zgodność z planem miejscowym, która nie jest badana, ale bezpieczeństwo obiektu.

– Obecnie możliwe jest zalegalizowanie obiektu już po upływie 10 lat od zakończenia robót budowlanych, podczas gdy wcześniej wymagany okres wynosił 20 lat. Co istotne, w tym trybie organ nadzoru budowlanego nie analizuje zgodności inwestycji z miejscowym

planem zagospodarowania przestrzennego ani decyzją o warunkach zabudowy. Kluczowe znaczenie ma natomiast ocena techniczna, sporządzona przez uprawnioną osobę – wystarczające jest wykazanie, że obiekt nie stwarza zagrożenia dla życia lub zdrowia użytkowników – wyjaśnia Elżbieta Liberda radca prawny i właścicielka Kancelarii Radcy Prawnego, Biura Nieruchomości.

Legalizacja w praktyce

W praktyce inwestor musi przygotować:

- ekspertyzę techniczną potwierdzającą bezpieczeństwo,
- inwentaryzację geodezyjną,
- oświadczenie o prawie do dysponowania nieruchomością.

Uproszczenie procedury wiąże się także z niższymi kosztami.

– W praktyce oznacza to znaczące uproszczenie całej procedury oraz obniżenie jej kosztów. W przeciwieństwie do standardowego trybu legalizacji, który wiąże się z wysokimi opłatami (np. w przypadku domu jednorodzinnego sięgającymi kilkudziesięciu tysięcy złotych), postępowanie uproszczone ogranicza się zazwyczaj do wykonania ekspertyzy technicznej oraz inwentaryzacji geodezyjnej. Koszty te są relatywnie niewielkie i wynoszą zwykle

Legalizacja samowoli budowlanej jest obecnie łatwiejsza, ale trzeba spełnić kilka warunków.

kilka tysięcy złotych – wyjaśnia ekspertka.

„Żółta kartka” zamiast wstrzymania budowy

Nowelizacja przepisów wprowadziła także nowy mechanizm reagowania na nieprawidłowości w trakcie obecnie prowadzonych budów. Chodzi o tzw. „żółtą kartkę”.

– W przypadku istotnych odstępstw od zatwierdzonego projektu organ nadzoru budowlanego nie musi już automatycznie wstrzymywać robót ani wszczynać postępowania administracyjnego. Zamiast tego może wydać ostrzeżenie wraz z nakazem doprowadzenia inwestycji do zgodności z dokumentacją – wyjaśnia prawniczka.

Inwestor ma zazwyczaj 60 dni na wprowadzenie poprawek. Dopiero brak reakcji może skutkować bardziej restrykcyjnymi działaniami, w tym wstrzymaniem robót.

Nie wszystko da się zalegalizować

Choć przepisy zostały złagodzone, nie każdą samowolę da się zalegalizować i trzeba się liczyć z nakazem rozbiórki. Podstawowe ograniczenia to:

- brak upływu wymaganych 10 lat (wtedy obowiązuje tryb standardowy),
- zagrożenie dla życia lub zdrowia wynikające z ekspertyzy,
- brak wymaganej dokumentacji,
- brak prawa do dysponowania nieruchomością,
- niewykonanie zaleceń organu,
- wcześniejsza prawomocna decyzja o rozbiórce.

– Jeżeli z ekspertyzy technicznej wynika, że obiekt stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi albo nie nadaje się do użytkowania, organ nadzoru budowlanego nie ma podstaw do jego zale-

galizowania. W takich sytuacjach konieczne może być usunięcie nieprawidłowości, a w ostateczności, rozbiórka obiektu – wyjaśnia Elżbieta Liberda.

Tak pogorszysz sprawę

– W praktyce granicę dopuszczalności legalizacji wyznaczają dziś przede wszystkim względy bezpieczeństwa oraz spełnienie podstawowych wymogów formalnych, a nie jak wcześniej, zgodność inwestycji z regulacjami planistycznymi – mówi Elżbieta Liberda.

Jednak wiele problemów wynika z niewłaściwego działania inwestorów już na etapie kontroli.

– W postępowaniach legalizacyjnych inwestorzy najczęściej popełniają błędy już na etapie reakcji na działania organu nadzoru budowlanego. Jednym z podstawowych problemów jest ignorowanie postanowienia o wstrzymaniu robót lub kontynuowanie budowy mimo zakazu, co znacząco pogarsza sytuację prawną – zwraca uwagę prawniczka i dodaje –

Brak współpracy z organem, niedotrzymywanie terminów lub ignorowanie wezwań dodatkowo zmniejszają szanse na pozytywne zakończenie postępowania.

Do typowych błędów należą także:

- składanie niekompletnej dokumentacji,
- wadliwe ekspertyzy techniczne,
- brak inwentaryzacji geodezyjnej,
- niewykazanie prawa do nieruchomości.

– W praktyce problemem bywa także błędne przekonanie, że uproszczona legalizacja po upływie 10 lat ma charakter automatyczny – dodaje ekspertka.

Zmiany w przepisach wyraźnie wskazują kierunek działania ustawodawcy. To uporządkowanie kwestii starszych samowoli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa. W przypadku nowych budów utrzymano mechanizmy nadzorcze i wprowadzono dodatkowe ostrzeżenie dla inwestora, czyli „żółtą kartkę”, która ma charakter dyscyplinujący.

REKLAMA 0011590691

BURMISTRZ MIASTA ŁĘBY

Informuje o wywieszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Łębie:

- wykazu numer 62/2026, z dnia 28.09.2026 roku, w sprawie sprzedaży nieruchomości, stanowiącej działkę nr 680/11, o powierzchni 63 m², położonej w Łębie, obręb 1, przy ul. Kościuszki, w drodze bezprzetargowej, na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiedniej.

REKLAMA 0011590655

BURMISTRZ KĘPIC informuje,

że zgodnie z art. 35 ust. 1, 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami na tablicach ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Kępicach przy ul. Niepodległości 6 został wywieszony wykaz nieruchomości przeznaczonych do zbycia w drodze zamiany. Nieruchomość gminna przeznaczona do zamiany to: dz. nr 256/5, obręb Barwino.

REKLAMA 0011590685

BURMISTRZ MIASTA ŁĘBY

informuje o wywieszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Łębie:

- wykazu numer 61/2026, z dnia 28.09.2026 roku, w sprawie sprzedaży nieruchomości niezabudowanej – działki nr 88/11 o powierzchni 144 m², położonej w Łębie, obręb 1, na zapleczu ul. Pow. Warszawy, w drodze przetargowej - przetargu ustnego ograniczonego do właścicieli nieruchomości przyległych do ww. działki.

REKLAMA 0011590695

BURMISTRZ MIASTA ŁĘBY

informuje o wywieszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Łębie:

- wykazu numer 60/2026, z dnia 28.09.2026 roku, w sprawie sprzedaży nieruchomości, stanowiącej działkę nr 6/41, o powierzchni 15 m², częściowo zabudowanej budynkiem handlowo-usługowym, położonej w Łębie, obręb 1, przy ul. Pl. Dworcowy, w drodze bezprzetargowej, na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiedniej.

REKLAMA 0011590498

OGŁOSZENIE

Wójta Gminy Trzebielino

io przyjęciu dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa

Na podstawie art. 43 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670, ze zm.) podaje się do publicznej wiadomości informację o przyjęciu dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa pn.:

Plan ogólny gminy Trzebielino (1POG)

uchwalonego uchwałą Nr 170/XXVIII/2026 Rady Gminy Trzebielino z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie uchwalenia planu ogólnego gminy Trzebielino

Plan ogólny gminy Trzebielino został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dnia 8 lipca 2026 r. poz. 2877.

Jednocześnie informuję, że z treścią ww. dokumentu wraz z uzasadnieniem i podsumowaniem, o których mowa w art. 43 ww. ustawy, można się zapoznać w Urzędzie Gminy Trzebielino, ul. Wiejska 15, 77-235 Trzebielino w godzinach pracy Urzędu oraz na stronie internetowej Urzędu: <https://bip.trzebielino.pl/>.

FOKUS

• **GUS** podał, że ceny towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu wzrosły rdr o 4,0 proc., wobec 3,4 proc. w sierpniu

POLITYKA

Nawrocki na szczycie G20 z Putinem. Sikorski: Polska nie powinna bojkotować

Polska nie powinna „bojkotować” szczytu G20, na który zaproszony został Władimir Putin – stwierdziła minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski

oprac. Karolina Wrońska

Tegoroczny szczyt G20 – grupy zrzeszającej największe gospodarki świata – odbędzie się w dniach 14–15 grudnia w Miami na Florydzie; jego gospodarzem będzie prezydent USA Donald Trump. Polska została zaproszona do gościnnego udziału w tym wydarzeniu przez sprawujące w tym roku przewodnictwo w G20 Stany Zjednoczone. W USA nasz kraj będzie reprezentował prezydent Karol Nawrocki.

W ubiegłym tygodniu poinformowano, że Stany Zjednoczone zaprosiły na ten szczyt prezydenta Rosji Władimira Putina.

Sikorski został zapytany w środę w „Rzeczpospolitej”, czy Polska powinna „zbojkotować” szczyt G20 w związku z zaproszeniem na niego Putina. Wicepremier zaprzeczył. Jak dodał, on sam zamierza brać udział w spotkaniu G20 ministrów spraw zagranicznych w Atlancie, niezależnie od tego, czy szef rosyjskiego MSZ będzie zaproszony czy nie. Posiedzenie szefów MSZ odbędzie się w dniach 30–31 października.

– Dyplomacja jest trudniejsza, niż się wydaje i czasami stawia nas w niekomfortowych sytuacjach, ale musimy umieć sobie z nimi radzić – zaznaczył Sikorski.

Dopytywany ocenił, że zaproszenie Putina było złym pomysłem.

Radosław Sikorski zabrał na temat grudniowego szczytu G20, na który zaproszony został Władimir Putin

Przypomniał, że prezydent Rosji nie ma wstępu do szeregu krajów. – Putin powinien nie być traktowany jako pożądanego gościa tak długo, jak prowadzi napastniczą, kolonialną wojnę z Ukrainą – dodał.

Złośliwości za wsparcie

Również wicepremier i szef MON Władysław Kosiniak-Kamysz jest zdania, że prezydent Nawrocki powinien wziąć udział w szczycie.

Podczas środowej konferencji prasowej został zapytany o wpis na plat-

formie X prezydenckiego ministra Marcina Przydacz, w którym napisał, że wobec możliwej obecności Władimira Putina na grudniowym szczycie G20 w Miami trwa analiza, czy do polskiej delegacji nie powinien dołączyć szef MSZ Radosław Sikorski lub premier Donald Tusk, bo to oni – jak napisał Przydacz – „mają doświadczenie w bezpośrednich uściskach z politykami z Kremla”.

Wpis ten Kosiniak-Kamysz nazwał „niepotrzebną złośliwością” i „małoświatością”.

Podkreślił, że w G20 trzeba wziąć udział, ale nie jest to komfortowa sytuacja dla ministrów polskiego rządu.

– Też są tam niestety przedstawiciele Federacji Rosyjskiej, nie mamy z nimi żadnego kontaktu. Prezydent Nawrocki powinien polecić na G20, nie mieć żadnej styczności, bo w takiej sytuacji nie ma o czym rozmawiać z Putinem – powiedział.

– My mówimy o wsparciu dla prezydenta w udziale w G20, dla naszego uczestnictwa w G20. A z drugiej strony, jak zawsze, dostajemy wyrazy wdzięczności w postaci takich tweetów – zauważył.

W sobotę w Wirtualnej Polsce szef prezydenckiego Biura Polityki Międzynarodowej Marcin Przydacz podkreślił, że Polsce nie podoba się fakt zaproszenia Władimira Putina na grudniowy szczyt G20 w USA. Wskazał jednak, że prezydent Nawrocki wybiera się do Miami i nie zamierza zmieniać planów, bo obecność na szczycie G20 jest w interesie Polski.

Dodał, że G20 nie jest jedynym formatem, w którym Polska zasiada z państwami, z którymi się nie zgadza. Przydacz powiedział też, że nie sądzi, żeby między Putinem – jeżeli ten rzeczywiście przyjedzie do USA – a prezydentem Nawrockim doszło do interakcji.

PAP

KRÓTKO

Rzeszów

Prokurator z promilami zatrzymany na autostradzie

Zastępca prokuratora okręgowego w Opolu Henryk W. został zatrzymany na podkarpackim odcinku autostrady A4 za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu. Mężczyznę zatrzymano we wtorek w nocy na pasie w kierunku przejścia granicznego w Korczowej. Pierwsze badanie alkomatem wykazało u prokuratora ponad 1,2 promila alkoholu w wydychanym powietrzu. Drugie badanie, przeprowadzone kilkanaście minut później, wykazało niemal 1,5 promila. Postępowanie w jego sprawie trafi do Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej.

Zgierz

Akt oskarżenia wobec rodziców zastępczych

Prokuratura Rejonowa w Zgierzu skierowała do sądu akt oskarżenia przeciwko trzem osobom – rodzicom zastępczym i ich znajomemu – o znęcanie się nad 8-letnim chłopcem i jego siostrą znajdującymi się pod ich opieką. 39-latek odpowie za znęcanie się ze szczególnym okrucieństwem nad dziećmi i spowodowanie u nich obrażeń, a także za niepłacenie alimentów. Rodzice zastępczy (40-latek i 31-latka) są oskarżeni o znęcanie się nad dziećmi oraz o brak reakcji na przemoc ze strony 39-latka. Grozi im kara do 10 lat pozbawienia wolności.

Olsztyn

Ruch wstrzymany na kilka godzin

Na drodze ekspresowej S7 w okolicach węzła Grabin (woj. warmińsko-mazurskie) w środę na kilka godzin został zatrzymany ruch. Służby prowadziły tam ćwiczenia „Zator”. Policja kierowała ruchem i zorganizowała objazdy.

Sopot

Wstęp na molo w Sopocie znowu będzie bezpłatny

Od początku października przez ponad pół roku wstęp na molo w Sopocie ponownie będzie bezpłatny dla wszystkich. Zgodnie z regulaminem, po sezonie turystycznym bilety nie obowiązują. Bezpłatne wejścia na molo będą obowiązywały do 9 kwietnia 2027 roku. A potem przyjeźdźni znowu będą musieli płacić: 10 zł za bilet normalny, 5 zł za ulgowy, są też warianty biletów rodzinnych w cenie nieco powyżej 20 zł.

POLITYKA

Czarnek o rządowym projekcie budżetu

oprac. Karolina Wrońska

Wiceprezes PiS Przemysław Czarnek skrytykował w środę projekt ustawy budżetowej na 2027 rok. Jego zdaniem polityka finansowa rządu prowadzi do „nowej piątki Tuska”.

W środę posłowie PiS Przemysław Czarnek i Jarosław Wierzbicki zaprezentowali ulotki z „bardzo pro-

stą piątką Tuska, nowym programem Koalicji Obywatelskiej”. – Wynika on z katastrofalnej polityki finansowej Domańskiego i Tuska i coraz gorszych perspektyw finansów publicznych przedstawionych przez całe Ministerstwo Finansów – podkreślił Czarnek.

Jak mówił, nową „piątką Tuska” będzie „radikalna podwyżka podatków” i „to, co wynika wprost z art. 86 ustawy o finansach publicznych”: likwidacja programów społecznych, brak wzrostu wynagrodzeń budżetówki, ograniczenie waloryzacji rent i emerytur tylko do poziomu inflacji oraz „zahamowanie wszelkich inwestycji, czyli nędza i bezrobocie”. PAP

Z SĄDU

Wyrok w sprawie utonięcia harcerza na obozie

oprac. Karolina Wrońska

Sąd Rejonowy w Wolsztynie wydał wyrok ws. utonięcia harcerza w jeziorze Ośno.

Na ławie oskarżonych zasiadł 21-letni wychowawca – drużynowy Marek G. oraz 19-letni ratownik WOPR Igor K. Proces toczył się z wyłączeniem jawności. Sąd uznał Marka K. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności. Wykonanie kary pozbawienia wolności sąd warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący trzy lata.

Sąd uznał także za winnego Igora K. i wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności. Wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawiesza na okres próby wynoszący 3 lata.

Sąd orzekł także wobec obu oskarżonych zakaz zajmowania wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich działań związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi przez okres 5 lat.

PAP

WOJNA W UKRAINIE

Ukraina coraz bardziej bezradna wobec ataków rosyjskich dronów

Grzegorz Kuczyński

Rzecznik Sił Powietrznych Ukrainy pułkownik Jurij Ihnat powiedział, że Rosja wprowadza modyfikacje w konstrukcji bezzałogowców używanych do atakowania ukraińskiego terytorium – poinformowała w środę rano agencja Ukrinform.

– Przeciwnik wykorzystuje materiały o wysokiej jakości w swoich dronach, zwiększa możliwości i rozdzielczość kamer – wyjaśnił Ihnat, dodając, że to pozwala na dokładniejszy obraz powierzchni ziemi i dokładniejsze zastosowanie dronów przeciwko wybranym celom.

Ponadto dzięki zastosowaniu bardziej zaawansowanych technologii możliwe jest realizowanie kilku zadań przez jeden bezzałogowiec – może być on jednocześnie dronem zwiadowczym, retranslatorem sygnału naprowadzania dla innych bezzałogowców, a także może wykonywać zadania uderzeniowe.

W odpowiedzi na pytanie o wykorzystanie infrastruktury teleinformatycznej na terytorium Białorusi Ihnat stwierdził, że nie można tego wykluczyć.

11 września szef wywiadu wojskowego Ukrainy Oleh Iwaszczenko poinformował, że na Białorusi ponownie zaczęły działać systemy retrans-

misji sygnału rosyjskich dronów, jakie wstrzymały działania pod koniec czerwca. Mają one istotne znaczenie dla możliwości atakowania przez Rosję celów położonych w pobliżu granicy ukraińsko-białoruskiej i w zachodniej części Ukrainy.

Ukraińska obrona powietrzna ma coraz większe problemy z rosyjskimi dronami. Marko Mikhelson, estoński ekspert i polityk, powiedział, że od dowódcy elitarnych ukraińskich sił dronowych Roberta „Madziara” Browdiego usłyszał, że prace nad znalezieniem skutecznej odpowiedzi na ataki rosyjskich bezzałogowców mogą potrwać nawet 3-4 miesiące. A to akurat będzie najbardziej krytyczny czas dla Ukrainy: miesiące jesienno-zimowe.

Centrum szkolenia operatorów dronów w rosyjskim Kraju Zabajkalskim

WIELKA BRYTANIA

Wielka Brytania ponownie w Unii Europejskiej? Jest taka opcja

oprac. Anna Nagel

Brytyjski premier Andy Burnham oświadczył w środę w BBC, że powrót do Unii Europejskiej jest jedną z dróg, które wybrać może Wielka Brytania.

Pytany o to, jakie opcje są na stole, po tym, jak zapowiedział, że przedstawi krajowi różne warianty nowego ułożenia stosunków z UE, Burnham odparł: – Możemy też pójść na całość. To jasne, że istnieje kilka możliwości, które trzeba rozważyć. Musimy sprawdzić, co jest wykonalne oraz jakie byłyby zalety i wady każdego z tych rozwiązań.

Wśród innych możliwości premier wymienił pozostanie przy obecnym układzie i wejście do unii celnej lub wspólnego rynku.

– Nie można pozwolić, by to pytanie wciąż wisiało w powietrzu. Mówię: ustalmy jasno kierunek kraju na następną dekadę i proszę ludzi, by się do mnie przyłączyli – dodał Burnham.

We wtorek podczas konferencji Partii Pracy w Liverpoolu Burnham zapowiedział, że chce zmienić relację Zjednoczonego Królestwa z Unią Europejską i jeszcze w tym roku przedstawi kilka propozycji w tej sprawie, a potem spróbuje zbudować konsensus wokół jednej z nich.

– Brexit przyniósł więcej szkód niż korzyści – ocenił.

Jeszcze w tym roku ma odbyć się szczyt Zjednoczone Królestwo – Unia Europejska, poświęcony zacieśnieniu relacji. „Financial Times” pisze, że europejscy dyplomaci spodziewają się, że dojdzie do niego w Brukseli, 20 listopada. PAP

IZRAEL

Bójka w kokpicie i awaryjne lądowanie samolotu

Grzegorz Kuczyński

„Słyszeliśmy krzyki, samolot zaczął gwałtownie opadać”. Chaos na pokładzie samolotu linii flydubai lecącego do Tel Awiwu. Wiadomo, że doszło do bójki pilotów, a samolot wylądował awaryjnie na lotnisku w Arabii Saudyjskiej. Nieoficjalne doniesienia mówią, że jeden z pilotów próbował rozbić samolot.

W izraelskich mediach pojawiły się niepotwierdzone doniesienia, oparte na zeznaniach pasażerów samolotu, że jeden z pilotów próbował rozbić samolot, a drugi pilot powstrzymał go przy pomocy pasażerów. Pojawiły się pierwsze zdjęcia z pokładu maszyny, widać na nich pasażera w koszulce ubrudzonej krwią.

Samolot o numerze lotu FDB1073 leciał z Dubaju do Tel Awiwu. Na pokładzie znajdowało się podobno 150 pasażerów – w tym kilkudziesięciu Izraelczyków. Nagle samolot nadał kod 7700, czyli ogólny międzynarodowy sygnał alarmowy, gdy wykonywał zawrót nad granicą między Jordanią a Arabią Saudyjską. Potem Boeing 737 MAX, przelatując nad Arabią Saudyjską, na krótko nadał kod 7500, oznaczający porwanie lub bezprawną ingerencję.

Dane z publicznie dostępnych źródeł wskazują, że po dwóch godzinach i piętnastu minutach lotu boeing nagle wykonał gwałtowny lot w dół, opadając z wysokości ok. 10 000 m do ok. 5 000 m w mniej niż minutę, przyspieszając przy tym z 760 km/h do 1100 km/h.

Samolot na kilka sekund nieznacznie wyrównał lot, osiągając pułap 6600 m, po czym ponownie

Samolot leciał ze Zjednoczonych Emiratów Arabskich do Izraela, ale został przekierowany do Arabii Saudyjskiej

gwałtownie opadł, tym razem poniżej 4200 m. W ciągu następnej godziny samolot nie był w stanie utrzymać stałej wysokości, choć pozostawał na wysokości około 4500 m, co wskazuje, że był sterowany ręcznie, a nie za pomocą autopilota.

Władze izraelskie nie były w stanie nawiązać kontaktu z samolotem podczas tego incydentu. W obawie przed porwaniem maszyny wysłano myśliwce izraelskich sił powietrznych, aby go przechwycić.

W Izraelu premier Benjamin Netanjahu oraz wysocy rangą przedstawiciele wojska przeprowadzili analizę sytuacji.

Jednak wkrótce potem nawiązano kontakt z samolotem, a maszyna wylądowała na lotnisku Tabruk w Arabii Saudyjskiej. Nikomu z pasażerów nic się nie stało.

Izraelscy urzędnicy twierdzą, że sygnały alarmowe zostały wysłane po tym, jak w kokpicie najwyraźniej

doszło do bójki między pilotami, choć dokładne szczegóły zdarzenia nie zostały jeszcze potwierdzone przez linię lotniczą.

Przedstawiciel władz powiedział Channel 112, że „uniknięto wielkiej katastrofy”. Poinformował, że jeden z pilotów jest przesłuchiwany i coraz więcej oznak wskazuje na to, iż próbował on przejąć sterowanie samolotem, by go rozbić.

Według przedstawiciela władz powstrzymali go pasażerowie, a na pokładzie była druga ekipa pilotów w cywilu i gdyby nie oni, incydent mógłby się skończyć „drugim 11 września”.

Izraelscy pasażerowie opowiadali o chaosie i panice, jakie zapanowały, gdy samolot zaczął gwałtownie opadać, o krwi w kokpicie oraz o tym, że jeden z pilotów został dźgnięty nożem, podczas gdy niektórzy izraelscy pasażerowie podobno pomogli załodze obezwładnić napastnika.

NIEMCY

Grupa motocyklowa Hells Angels na celowniku służb

oprac. Anna Nagel

Ponad tysiąc funkcjonariuszy wyruszyło w środę rano w Niemczech i kilku innych krajach europejskich do akcji przeciwko sieci prania pieniędzy powiązanej z grupą motocyklową Hells Angels.

Zgodnie z informacjami policji w Duisburgu w ramach operacji planowane są liczne aresztowania, w tym wśród wysokiej rangi członków grupy motocyklowej, i zajęcie

aktywów o łącznej wartości 48,6 mln euro. Przeszukanych ma zostać ponad 100 obiektów.

Zarzuty dotyczą m.in. utworzenia organizacji przestępczej, rozbojów i prania pieniędzy. Śledztwo dotyczy również przestępstw z użyciem broni, przypadków uszkodzenia ciała i uchylania się od płacenia podatków.

Przeszukania są prowadzone w kilku landach oraz w Belgii, Bułgarii i Holandii.

Według dziennika „Bild” śledztwo w sprawie trwa już od ponad czterech lat. Punktem wyjścia była

głośna strzelanina na placu Ham-borner Altmarkt w Duisburgu w maju 2022 roku. Uczestniczyło w niej ponad 100 osób, członkowie grup motocyklowych starli się z gangiem turecko-libańskim.

Poprzednia zakrojona na szeroką skalę akcja służb przeciwko grupie motocyklowej Hells Angels została przeprowadzona w Nadrenii Północnej-Westfalii w kwietniu. Mieszkańcy członków klubu w 28 miastach przeszukało wtedy 1,2 tys. funkcjonariuszy, w tym z oddziałów specjalnych. PAP

PO STRONIE SENIORA

WSPARCIE

Kto może starać się o miejsce w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym i Pielęgnacyjno-Opiekuńczym na NFZ

Wyjaśniamy, jakie trzeba spełnić warunki, jakie dokumenty należy przygotować oraz z jaką odpłatnością się liczyć. Podpowiadamy też, gdzie szukać listy dostępnych placówek na terenie całej Polski

Małgorzata Stempinska

Zakłady Opiekuńczo-Leczniczne (ZOL) i Pielęgnacyjno-Opiekuńcze (ZPO) zapewniają pielęgnację pacjentów, którzy nie wymagają hospitalizacji, ale nie są samodzielni ze względu na stan zdrowia. Mogą do nich trafić tylko osoby ubezpieczone lub mające inne prawo do korzystania ze świadczeń. W Polsce funkcjonuje kilkaset takich placówek, a ich liczba różni się w zależności od regionu (np. w województwie dolnośląskim jest ich blisko 60, a w kujawsko-pomorskim niepełna 30).

Ośrodki sprawują opiekę medyczną całodobowo. – Głównie obejmują opieką pacjentów przewlekle chorych, z niepełnosprawnością lub po ciężkiej chorobie albo zabiegu operacyjnym. Długość pobytu w zakładzie jest uzależniona od stanu zdrowia i oceny w skali Barthel – zaznacza Barbara Nawrocka, rzeczniczka Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Bydgoszczy.

Czym jest skala Barthel

Skala Barthel to proste narzędzie medyczne używane do oceny samodzielności pacjenta i jego zapotrzebowania na pomoc w codziennym życiu.

Test bada dziesięć podstawowych czynności dnia codziennego, takich jak: spożywanie posiłków, przemieszczanie się (np. z łóżka na wózek) i siadanie, utrzymanie higieny osobistej, korzystanie z toalety (WC), kąpiel i mycie całego ciała, poruszanie się po powierzchniach płaskich, wchodzenie i schodzenie po schodach, ubieranie się i rozbieranie, kontrolowanie stolca (wypróżnień), kontrolowanie moczu.

W skali można zdobyć od 0 do 100 punktów. Do pobytu w ZOL lub ZPO najczęściej kwalifikuje wynik 40 punktów lub mniej.

Są jednak sytuacje, gdy mimo uzyskania wymaganej liczby punktów pacjent spotka się z odmową przyjęcia do placówki. – Jeżeli w ocenie skalą Barthel pacjent otrzyma

Pobyt w zakładzie opiekuńczym jest odpłatny. Odpłatność wynosi 70 procent dochodu pacjenta. W jej ramach pacjent otrzymuje głównie wyżywienie i zakwaterowanie

40 punktów lub mniej, a podstawą do objęcia go opieką jest zaawansowana choroba nowotworowa, choroba psychiczna lub uzależnienie, nie zostanie on przyjęty do zakładu opiekuńczego – mówi Barbara Nawrocka.

Pacjent z zaawansowaną chorobą nowotworową – po spełnieniu

– Długość pobytu w zakładzie jest uzależniona od stanu zdrowia i oceny w skali Barthel

BARBARA NAWROCKA,
rzecznik Kujawsko-Pomorskiego
OW NFZ w Bydgoszczy

określonych wymagań – może zostać objęty opieką paliatywną i hospicyjną. Pacjentowi z chorobą psychiczną przysługują świadczenia gwarantowane z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień.

Na jakie świadczenia może liczyć pacjent ZOL i ZPO

Zadaniem zakładu opiekuńczego, w okresie pobytu pacjenta w zakładzie, jest udzielanie świadczeń gwarantowanych, odpowiednio do stanu jego zdrowia. W przypadku osób przewlekle chorych oraz tych, którzy przebyli leczenie szpitalne i mają ukończony proces diagnozowania, leczenia operacyjnego lub in-

tensywnego leczenia zachowawczego, a nie wymagają dalszej hospitalizacji w oddziale szpitalnym – jednak ze względu na stan zdrowia i niesprawność fizyczną są niesamodzielni w samoopiece i samopielęgnacji i wymagają:

- stałej kontroli lekarskiej,
- profesjonalnej pielęgnacji i rehabilitacji,
- umieszczenia w zakładzie opiekuńczym

– kontynuacja leczenia oznacza dalsze postępowanie lecznicze, w tym również żywienie dojelitowe i pozajelitowe, odpowiadające stanowi zdrowia pacjenta. Kontynuacja leczenia obejmuje także podawanie leków i wykonywanie badań

diagnostycznych niezbędnych w chorobach o charakterze przewlekłym oraz stosowanie wskazań po zakończeniu leczenia w oddziale szpitalnym, według indywidualnej oceny dokonywanej przez lekarza zakładu opiekuńczego.

Świadczenia obejmują również:

- świadczenia psychologa, logopedy, terapię zajęciową, leczenie dietetyczne,
- edukację zdrowotną polegającą na przygotowaniu świadczeniobiorcy i jego rodziny lub opiekuna do samoopieki i samopielęgnacji w warunkach domowych.

Jakie dokumenty należy przygotować

Niezbędne będą:

- skierowanie od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego,
- ocena w skali Barthel – od 0 do 40 punktów,
- dokumenty stwierdzające wysokość dochodu pacjenta, np. decyzję o przyznaniu renty lub emerytury,
- zgoda pacjenta.

Jaka jest odpłatność za pobyt w ZOL i ZPO

Pobyt w zakładzie opiekuńczym jest odpłatny. Odpłatność wynosi 70 procent dochodu pacjenta. W ramach tej opłaty pacjent otrzymuje głównie wyżywienie i zakwaterowanie.

Narodowy Fundusz Zdrowia finansuje natomiast specjalistyczną opiekę medyczną: lekarza (np. internistę, psychiatrę, neurologa), pielęgniarki, psychologa, terapeutę zajęciowego, dietetyka, fizjoterapeutę, a także badania, leki i wyroby medyczne (np. pieluchomajtki).

Gdzie szukać adresów ZOL i ZPO

Wykazy zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych i opiekuńczo-leczniczych, które realizują świadczenia z zakresu opieki długoterminowej, znajdują się na stronach internetowych właściwych oddziałów wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia.

©©

ZDROWIE

Jaka dieta najlepsza dla seniorów? Podpowiadamy, co powinny jeść osoby starsze, a czego unikać

Zmiany w organizmie seniora – zarówno fizyczne, jak i metaboliczne – wymagają odpowiednich modyfikacji w diecie. Bardzo ważne jest też właściwe nawodnienie organizmu. Senior powinien pić około 2 litrów wody dziennie

Małgorzata Stempinska

Zapotrzebowanie na określone składniki odżywcze zmienia się wraz z wiekiem. To, co sprawdza się w diecie nastolatka czy osoby dorosłej, niekoniecznie będzie odpowiadało seniorowi. Trzeba pamiętać, że osoby starsze często chorują przewlekłe (np. na cukrzycę, nadciśnienie, osteoporozę). Ponadto ich układ pokarmowy może gorzej wchłaniać i trawić niektóre składniki odżywcze.

Poza tym, w miarę upływu czasu mogą pojawić się: zmniejszony apetyt, słabsze odczuwanie smaku, niedożywienie, utrata masy i siły mięśni, zaburzenia mikroflory jelitowej czy trudności z żuciem i połknięciem.

Jak komponować posiłki dla seniorów

Eksperti z Ministerstwa Zdrowia i Narodowego Funduszu Zdrowia radzą, by jadłospis seniora dostosować do jego potrzeb. Należy w nim uwzględnić:

- 3-5 posiłków w regularnych odstępach w ciągu dnia,
 - urozmaicenie produktów na talerzu,
 - spokojną atmosferę przy jedzeniu,
 - estetykę podawanych potraw,
 - odpowiednią konsystencję – dla osób z trudnościami w żuciu lepsze będą miękkie potrawy (zupy krem, gotowane warzywa, puree).
- Aby zaspokoić potrzeby żywieniowe seniora, należy:
- uwzględnić w potrawach składniki zawierające błonnik, witaminy i składniki mineralne,
 - zapewniać odpowiednio dużo białka w posiłkach,
 - pamiętać o nawodnieniu,
 - ograniczać cukry proste i sól.

Co powinni jeść seniorzy, a czego powinni unikać

Jadłospis seniora powinien być zbilansowany. Potrawy należy podawać w przystępnej formie, tak aby osoby starsze nie miały problemu z ich zjedzeniem i strawieniem. Jednocześnie dania powinny być pełne smaku, witamin i białka.

Osoby starsze do każdego posiłku powinny jeść owoce i warzywa. Ich zalecana ilość to 400 g dziennie. Warzywa możemy przygotowywać na wiele sposobów: gotować na parze (zachowując najwięcej witamin), dusić z aromatycznymi ziołami, po-

Osoby starsze do każdego posiłku powinny jeść owoce i warzywa. Ich zalecana ilość to 400 g dziennie. Warzywa możemy przygotowywać na wiele sposobów, np. gotować na parze, dusić z aromatycznymi ziołami, podawać w formie rozdrobnionej (np. zupy kremu, koktajlu), rozdrabniać i zagęszczać nimi sosy (np. startą marchewkę dodawać do sosu do spaghetti), piec np. w postaci frytek z marchewki i buraka lub podawać dodatkowo w formie soków lub przecierów

dawać w formie rozdrobnionej, np. zupy kremu, koktajlu, rozdrabniać i zagęszczać nimi sosy (np. startą marchewkę dodawać do sosu do spaghetti), piec (np. w postaci frytek z marchewki i buraka) lub podawać dodatkowo w formie soków lub przecierów.

Unikajmy surowych, twardych owoców i warzyw oraz tych z dużą ilością pestek i grubą skórą.

Osoby starsze potrzebują więcej białka niż zdrowi dorośli. Dlatego w codziennej diecie należy uwzględnić produkty białkowe takie jak: ryby, jaja, chude mięso, nasiona roślin strączkowych, mleko i jego przetwory. Mięsa gotujemy, dusimy, pieczemy w folii. Podawajmy łatwe do pogryzienia mielone mięso z kurczaka lub indyka (np. pulpeciki w sosie warzywnym). Serwujemy naturalne jogurty, kefir, maślanki w postaci koktajli, dodatków do sałatek, zabielaamy nimi potrawy. Z serów twarogowych przygotowujemy pasty kanapkowe, farsz do naleśników, a z ryb usuwamy wszystkie ości (najlepiej podawajmy je w formie zmielonej). Rośliny strączkowe gotujemy do miękkości i miksujemy na pasty (np. hummus).

Unikajmy smażenia, przetworzonego mięsa (wędlin, kiełbas, parówek) oraz jogurtów smakowych z dodatkiem cukru.

W każdym głównym posiłku seniora powinny znaleźć się produkty zbożowe takie jak: kasza, ryż, pieczywo, makaron, naturalne płatki zbożowe. Najlepiej, by były pełnoziarniste. Są one źródłem węglowodanów złożonych, witamin z grupy B, składników mineralnych oraz błonnika. Uwzględniamy różne rodzaje pieczywa (graham, razowe). Możemy podawać je z pastami, które zmiękczą pieczywo i ułatwią jedzenie. Podawajmy owsianki z naturalnych płatków gotowanych na mleku z dodatkiem owoców. Kasze (jaglana, gryczana, jęczmienna) gotujemy na miękko. Dodawajmy je do potraw takich jak: zapiekanki, kotlety, placki. W koktajlach uwzględniamy zbożowy dodatek, np. łyżka płatków owsianych.

Unikaj bardzo twardych i ziarnistych wypieków, które mogą być trudne do pogryzienia.

Kluczowe w diecie seniora są również zdrowe, roślinne tłuszcze. Zwiększają kaloryczność, co jest istotne w przypadku osób starszych z niedowagą. Wpływają rów-

nież na smak posiłków, co może pomóc osobom ze zmniejszonym apetytem.

Jak je wykorzystać w codziennej diecie?

Oliwę i olej lniany dodawajmy na zimno do sałatek i pieczywa. Używajmy kremów orzechowych do kanapek, owsianek i koktajli, a także jako składników past. Awokado rozgniatamy i używajmy jako pastę kanapkową lub dodawajmy pokrojone do dania. Uwzględnijmy tłuste gatunki ryb w posiłkach (np. łosoś, makrela).

Ograniczmy tłuszcze zwierzęce (np. masło, tłuste mięso i wędliny, smalec), aby chronić układ krwionośny. Zamiast smażenia wybierajmy gotowanie, duszenie i pieczenie.

Jak właściwie nawadniać organizm seniora

Senior powinien pić około 2 litrów wody dziennie: 1-2 szklanki wody po przebudzeniu, 1 szklankę przed wieczorną kąpielą lub prysznicem, 1 szklankę przed zaśnięciem. Poza tym należy pić wodę (najlepiej małymi porcjami) przez cały dzień: w przeciwnym razie może to doprowadzić do odwodnienia. Należy pa-

miętać, że całkowita ilość wody w organizmie zmniejsza się wraz upływem lat o około 15 procent.

Odwodnienie jest groźne dla seniora, gdyż może objawiać się bólami głowy, problemem z koncentracją, zaburzeniami rytmu serca i może doprowadzić do omdleń. Do zapewnienia odpowiedniego nawodnienia najlepsza jest woda. Poza nią możemy uwzględnić:

- napoje mleczne (kefir, jogurty, zsiadłe mleko),
- soki owocowe i warzywne,
- koktajle,
- napary herbaciane i owocowe.

Woda gazowana polecana jest tylko osobom, którym nie drażni przewodu pokarmowego.

Z kolei z diety senior powinien wykluczyć napoje alkoholowe, ograniczyć mocną kawę i mocną herbatę oraz napoje o wysokiej zawartości białka (szczególnie w dużych ilościach), ponieważ mogą mieć działanie moczopędne.

Osoby starsze muszą także unikać napojów gazowanych, ponieważ pochodzący z nich dwutlenek węgla, przez drażnienie zakończeń nerwowych w ścianie żołądka, hamuje uczucie pragnienia.

©©

POD PARAGRAFEM

HISTORIA

Jak francuscy kolaboranci III Rzeszy walczyli w „obronie Europy”

Wojciech Rodak

Francuscy kolaboranci z dywizji Waffen SS „Charlemagne” uważali się za rycerzy europejskiej antybolszewickiej krucjaty. Walczyli u boku III Rzeszy do samego końca.

Koniec marca 1945 r. Ofensywa 1. Frontu Białoruskiego dotarła do wybrzeży Bałtyku i linii Odry. Tymczasem na pomorskim zapleczu Sowietów wciąż pały się resztki rozbitych oddziałów. Także francuskiej SS „Charlemagne” Skąd się tam wzięły?

Obrońcy cywilizacji

Latem 1940 r. III Rzesza zajęła Francję. Berlin zarządził podbitym krajem za pośrednictwem kolaboracyjnego reżimu Vichy. Marszałek Philippe Pétain, który stał na jego czele, godził się na wiele ustępstw wobec nazistów, lecz nie był całkowicie uległym partnerem. Wśród pupilków hitlerowskiego namiestnika wyróżniały się zwłaszcza dwie malownicze postaci. Pierwszą był Jacques Doriot, przywódca dość licznej Francuskiej Partii Ludowej (PPF). Drugą – Marcel Déat, szef kolaboracyjnego ugrupowania o nazwie Zgromadzenie Ludowo-Narodowe (RNP). Po inwazji Niemiec na ZSRR obaj panowie uznali, że „antykomunistyczna krucjata” nie może się odbyć bez udziału tak „zasłużonego dla cywilizacji europejskiej” narodu jak Francuzi.

Z ich inspiracji koalicja liderów ruchów narodowo-faszystowskich zainicjowała 7 lipca 1941 r. w Paryżu utworzenie Legionu Ochotników Francuskich przeciwko Bolszewizmowi (LVF), który miał walczyć u boku Wehrmachtu i SS. Pomysł wkrótce zyskał aprobatę Adolfa Hitlera i osłhle „błogosławieństwo” Pétaina, który na tę okoliczność zniósł nawet prawny zakaz służenia Francuzów w obcych armiach. Plakaty zachęcające do walki „w obronie Europy” pojawiły się w całym kraju.

Wierność Hitlerowi

Mimo zaangażowanych sił i środków młodzi Francuzi nie garnęli się tłumnie w szeregi „szkopskiej armii”, jak postrzegano LVF. Hitler zbytnie zastrzegł, że legion może liczyć je-

Żołnierze LVF w Froncie Wschodnim. Zdjęcie wykonano prawdopodobnie w okolicach Smoleńska w listopadzie 1941 r.

dynie 15 tys. żołnierzy. Do jesieni 1941 r. zgłosiło się tylko 13,4 tys. ochotników. Z tej liczby jedynie mniej niż połowę, ok. 5,8 tys. ludzi, uznano za nadających się do służby. Dominowali wśród nich działacze partii faszystowskich, członkowie kolaboracyjnych milicji i byli wojskowi.

We wrześniu 1941 r. pierwsza grupa rekrutów LVF, a wśród nich sam Jacques Doriot, wyruszyła na szkolenie do obozu szkoleniowego pod Dębicą w okupowanej Polsce. Tutaj spotkał ich pierwszy zawód. Przydzielono im zwykłe mundury Wehrmachtu, a jedyne, co ich wyróżniało, to naszywka z flagą Francji na przedramieniu. Kazano im też przysięgać wierność Adolfowi Hitlerowi.

Ostatecznie do końca października wyszkolono przeszło 2353 żołnierzy LVF. Stworzono z nich sześć kompanii wyposażonych w broń lekką, dwie kompanie uzbrojone w karabiny maszynowe, kompanię przeciwpancerną z działami PAK-35/36 i oddział żandarmerii. Dowódcą legionu został 60-letni płk Roger Labonne.

Wierność Hitlerowi

Mimo zaangażowanych sił i środków młodzi Francuzi nie garnęli się tłumnie w szeregi „szkopskiej armii”, jak

postrzegano LVF. Hitler zbytnie zastrzegł, że legion może liczyć jedynie 15 tys. żołnierzy. Do jesieni 1941 r. zgłosiło się tylko 13,4 tys. ochotników. Z tej liczby jedynie mniej niż połowę, około 5,8 tys. ludzi, uznano za nadających się do służby. Dominowali wśród nich działacze partii faszystowskich, członkowie kolaboracyjnych milicji i byli wojskowi.

We wrześniu 1941 r. pierwsza grupa rekrutów LVF, a wśród nich sam Jacques Doriot, wyruszyła na szkolenie do ogromnego obozu szkoleniowego pod Dębicą w okupowanej Polsce. Tutaj spotkał ich pierwszy zawód. Przydzielono im zwykłe mundury Wehrmachtu, a jedyne, co ich wyróżniało, to naszywka z flagą Francji na prawym przedramieniu. Kazano im też przysięgać wierność Adolfowi Hitlerowi. Ostatecznie do końca października wyszkolono przeszło 2353 żołnierzy LVF. Dowódcą został 60-letni płk Roger Labonne, wybitny historyk wojskowy i dyplomata.

W butach Napoleona

W końcu listopada 1941 r. bitwa pod Moskwą była w decydującej fazie. Niemcy w niektórych miejscach przełamali sowieckie linie obronne i wdarli się na przedmieścia stolicy.

• **Pamiętajcie o Dicku Francisie**, którego 106 rocznica urodzin właśnie się zbliża (31 października 1920 r. – zmarł 14 lutego 2010 r.). Ten brytyjski pisarz zasłynął m.in. głośnym kryminałem „Dead Cert”, wydanym w 1962 r., pełnym wątków hippicznych.

aczkolwiek w brutalności i represjach niejednokrotnie prześcigali Niemców. Zabijali dzieci, gwałcili kobiety i kradli, za co niejednokrotnie dyscyplinowali ich przełożeni z Wehrmachtu.

Od czerwca 1943 r. szeregi legionu powiększono o kolejny batalion. Wtedy wszystkie trzy zaczęły znów operować razem pod nowym dowódcą płk. Edgarem Puaudem, 53-letnim weteranem Legii Cudzoziemskiej. Znacznie podniósł wartość bojową LVF. Spektakularnym sukcesem z udziałem Francuzów była operacja przeciwpartyzancka o kryptonimie „Maroko” w lutym 1944 r. w lasach we wschodniej Białorusi. Latem 1944 r. żołnierze legionu brali udział w walkach po rozpoczęciu przez Sowietów operacji „Bagration”.

W butach Napoleona

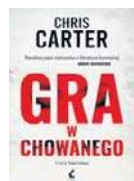
Waffen-SS prowadziło rekrutację na terenie okupowanej Francji od lipca 1943 r. Do służby zgłosiło się około 3 tys. ochotników, z których po ostrej selekcji ok. 1,5 tys. skierowano do szkół SS w Bawarii i Poznaniu. Utworzono Francuską Ochotniczą Brygadę Szturmową SS. Od sierpnia 1944 r. brała ona udział w krwawych walkach w Galicji jako część 18. Dywizji SS „Horst Wessel”.

We wrześniu 1944 r. Himmler rozkazał, by z najlepszych francuskich formacji kolaboracyjnych utworzyć jedno duże zgromadzenie SS. Tak narodziła się 33. Dywizja Grenadierów SS „Charlemagne”. Oficjalnie jej dowódcą został płk Puaud, ale w rzeczywistości podlegał on rozkazom gen. SS Gustava Krukenberga. Nowa jednostka liczyła niewiele ponad 7 tys. żołnierzy. Francuska jednostka SS trafiła na front pod koniec lutego 1945 r. Debiutowała w zaciętej bitwie z oddziałami Frontu Białoruskiego, która rozegrała się wokół miasta Czarne na Pomorzu. W wyniku tej bitwy uległa ona rozbiću na trzy części. Jedna została odcięta i brała udział w obronie Gdyni. Druga, dowodzona przez Krukenberga, zdołała się wycofać w stronę wybrzeża Bałtyku i broniła Karlina i Kołobrzegu. Trzecia zamierzała wycofać się na zachód, gdy zmasakrowała ją artyleria Armii Czerwonej. W zamieszaniu zniknął gdzieś płk Puaud. Ocalałych szybko wyłapano lub wybito.

Niezbędnik czytelniczy

rekomenduje
Bożydar Brakoniecki

Znajdę cię choćby na końcu świata!

Sam Stewart ucieka od męża, stawia go przed sądem za to, że się nad nią znęcał, posyła do więzienia i patrzy, jak mężczyzna trafia za kraty. Ale po wysłuchaniu wyroku Nelson Stewart wykrzykuje mrozącą krew w żyłach groźbę: dopadnie żonę, choćby miało mu to zająć długie lata.

Chris Carter, „Gra w chowanego”, wyd. Sonia Draga, Katowice 2026, cena 59,90 zł

Emocjonujący wyścig, ze śmiercią w tle

Na wieść o ucieczce z więzienia najsympatyczniejszego seryjnego zabójcy Juliana Hirtmanna w ślad za zbiegiem rusza nie tylko Martin Servaz. Także internetowi detektywi amatorzy, miłośnicy true crime, prezydent prowadzący talk-show i pierwszy autor bestsellerów – wszyscy włączają się w pościg, każdy z innego powodu.

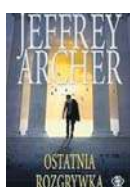
Bernard Minier, „H”, wyd. Rebis, Poznań 2026, cena 54,99 zł

„Wśród nas czai się morderca”

Podczas lotu z Paryża do Croydon dochodzi do zbrodni, która wydaje się niemożliwa do popełnienia. Ofiarą to bogata i wpływowa Madame Giselle. W zamkniętej przestrzeni każdy z dwunastu pasażerów staje się podejrzanym. To wśród nich czai się morderca. Co w tym dość niezwykłym towarzystwie robi Hercules Poirot?

Agatha Christie, „Śmierć w chmurach”, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 2026, cena 49,90 zł

Wielki strach na ulicach Londynu

Wracamy do roku 2012. Wielka Brytania – gospodarz XXX Letnich Igrzysk Olimpijskich – przez szesnaście dni znajduje się w centrum uwagi całego świata. Dlaczego? Bo oto skąpany w blasku jupiterów Londyn staje się jednak celem międzynarodowego spisku i jego organizatorzy szykują niszczycielski atak. Czy znajdzie się ktoś, kto temu zapobiegnie?

Jeffrey Archer, „Ostatnia rozgrywka”, wyd. wyd. Rebis, Poznań 2026, cena 54,99 zł

W tej historii nic nie pasuje, a jednak...

Była znana i miała zaledwie sześć lat. W bożonarodzeniowy poranek Wildę Axelsjö znaleziono martwą w piwniczce na wino rodzinnego domu w Vimmerby. Dziewczynka była gwiazdą konta lifestylowego prowadzonego przez swoją matkę. Wszyscy ją znali i kochali. Ktoś jednak postanowił ją zabić.

John Willander Lambrell, „Ten, który wiedział”, wyd. Prószyński Media, Warszawa 2026, cena 54,99

Kochasz nas wszystkie? Udowodnij!

Yosep to gwiazdorz K-popu, współczesny idol ubóstwiany przez miliony. Jednak dla czterech fanek jego plakat na ścianie to stanowczo za mało. Układają więc plan – perfekcyjny, niezawodny plan – by przejąć swojego idola tylko dla siebie. Ale gdy ten się sypie, będą musiały sięgnąć po coraz bardziej radykalne środki...

Lee Heejoo, „Święty chłopiec”, wyd. W.A.B., Warszawa 2026, cena 54,90 zł

PITAWAL PRASOWY II RP

„Jak pies i wieprz, jak pchły i glisty”, czyli o poezji miłosno-kryminanej

Lucjan Strzyga

Czy w ukazującym się w Dwudziestolecu miesięczniku „Myśl Wolna”, ideowym organie Stowarzyszenia Wolnomysłicieli Polskich, można było znaleźć poezję kryminalną?

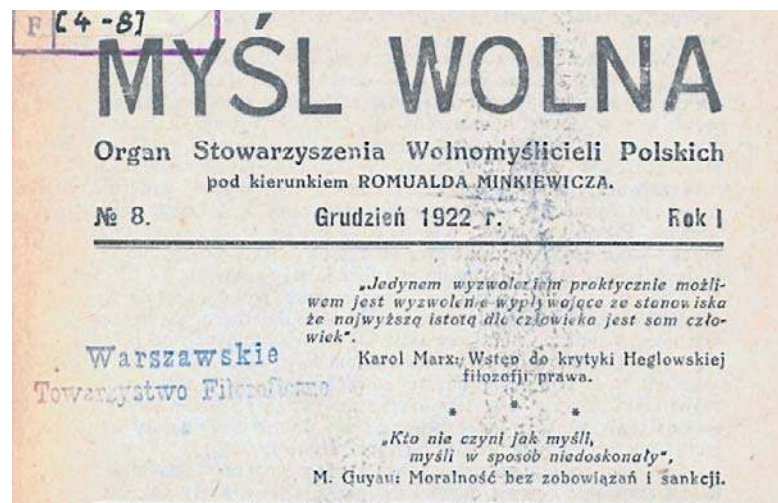
Jak najbardziej. W nr 8 z 1922 r. na stronie 20 wydrukowano wiersz Romualda Minkiewicza „Weź sobie inną!”, oryginalny przykład tego rzadkiego gatunku.

Romuald Kazimierz Minkiewicz (1878-1944) zasługuje przynajmniej na kilka słów prezentacji, bowiem był postacią dość barwną. Biolog, autor studiów krytyczno-literackich, recenzji i polemik, brat zamordowanego później w Katyniu gen. Henryka Minkiewicza a jednocześnie druh Bolesława Bieruta, komunisty, za dwie dekady prezydenta Polski Ludowej.

Szczegółowej kariery poetyckiej Minkiewicz nie zrobił, ale wolnomysłicielską i owszem. Zmarł z rany po postrzale w czasie Powstania Warszawskiego.

Zacytujmy jego dzieło w całości, okazało się:

„Niebaczne słowa i okrutne,
Och! jak niegodne Ciebie!
T y wiesz, że raczej dłoń tę utnę,
Niż miłość w błoto wgrzebię.
»Weź sobie inną!« — zbytniom dumny,
Bym to, czem duch żył lata,

„Myśl Wolna” wydawana m.in. w Warszawie i na Śląsku, propagowała idee racjonalizmu, świeckości i krytyki klerykalizmu

W rozpacz cisnął w gardziel
trumny
Morderczą ręką kata.
»Weź sobie inną!« — zbytniom czysty,
Bym »kochał« tylko ciałem,
Jak pies i wieprz, jak pchły i glisty
Bez związku z ideałem.
»Weź sobie inną!« — zbytniom hardy,
Żem życia mego twórcą!
Zbyt długo ciału byłem twardy,
Bym stał się duchoburcą!
Więc potom lata marł w tęsknocie,
W czekania głuchej męce,
By dziś mię grzążyć chciały w błocie
Umiłowane ręce?
Więc potom gonił od kołyski

Zwid dwojga istot zlania,
Bym w byle jakieś dziś uściski
Szedł głuszyć ból rozstania?...
Och! dziecię, dziecię! jak opaczne
Są losy! jak zawodne!...
O, cofnij słowa twe niebaczne,
Bo Ciebie nie są godne!”

Na końcu dodano, że wiersz pochodzi z książki „Listy miłosne i pieśni”, mającej lada dzień ukazać się na półkach księgarskich w wydaniu Ludwika Chomińskiego w Wilnie. Wytłoczyć ją miała drukarnia „Lux”, związana ze środowiskiem socjalistycznym.

Co stało się faktem, a tomik można dziś znaleźć w antykwariatach specjalizujących się w literackich kuriozach.

OBYCZAJE

„Noli turbare circulos meos”

żar

Pokolenia czytelników Liwiusza i Plutarcha żyły w przekonaniu, że sławny Archimedes, ten od wanny i eureka, zginął zamordowany przez opitego winem rzymskiego wojaka, wypowiadając słowa: „Noli turbare circulos meos”, co przekłada się na „nie niszcz moich kół”.

Miało się to wydarzyć w 212 r. przed Chrystusem w Syrakuzach, podczas II wojny punickiej. Ale czy naprawdę można wierzyć Plutarchowi? Polibiusz, najbardziej wiarygodny grecki historyk i kronikarz państwa rzymskiego w okresie republiki w ogóle o tym incydencie nie wspomina.

Pojawiają się też inne wątpliwości. Archimedes w czasie obrony

Śmierć Archimedesesa w wizji Thomasa Degeorge'a. Obraz z 1815 r. wisi dziś we francuskim Musée d'Art Roger-Quilliot

Syrakuz miał osobiście kierować pracami inżynieryjnymi i konstruował wymyślne maszyny do ciskania kamieni we wrogów. Plutarchowi wymknęło się jednak, że filozof był tak „pogrążony w geometrii”, że „nie zauważył zajęcia miasta przez Rzymian”. Był zdumiony, gdy nagle stanął przed nim obcy

żołnierz. Ewidentnie coś tu nie pasuje. Albo obwarowywał mury, albo siedział w domu przy kaganku i kreślił wzory.

Dodajmy coś jeszcze: sława Archimedesesa była tak wielka, że rzymski dowódca wojsk oblężniczych Marek Klaudiusz Marcellus kazał go ująć żywego i dostarczyć przed swoje oblicze. O samowolce żołdackiej trudno więc mówić.

Może zatem Archimedes wcale nie zginął od rzymskiego miecza? Może po prostu zmarł przejęty upadkiem swego rodzinnego miasta – oblężenie trwało dwa lata, co mocno dało się we znaki mieszkańcom. W chwili śmierci miał 65 lat, czyli na tamte czasy był człowiekiem dość wiekowym.

Po śmierci rzymscy okupanci potraktowali go zresztą z honorami: na jego grobie wyrzyto kulę, stożek i walec.

HISTORIA

Symbol nadchodzącej ery motoryzacji

123 lata temu, 30 września 1903 r., w Wielkiej Brytanii wprowadzono pierwszą na świecie ustawę o pojazdach silnikowych. Każdy kierowca musiał od tej chwili posiadać prawo jazdy

Mariusz Grabowski

Ale choć tzw. Motor Car Act nakazywał obowiązek posiadania przez kierowców stosownego dokumentu, nie wymagał żadnej formy egzaminu, który potwierdzałby ich drogowe umiejętności.

Rodzi się przyszłość

Na początku XX w. na angielskich drogach terkotało już całkiem sporo samochodów, głównie Vauxhalli, Austinów czy Morrisów. Były to prawdziwe demony szos. Np. Vauxhall 5hp Light Car, wyposażony w pięć koni mechanicznych, napędzany na tylne koła za pomocą dużego łańcucha i wolantu, mógł rozpędzić się nawet do 25 mil na godz. (ok. 40 km).

Decyzja Izby Gmin była zatem perspektywiczna: wobec rosnącej potęgi motoryzacji trzeba było uregulować kwestię prawa poruszania się po drogach. Motor Car Act wymagał więc, by każda osoba prowadząca samochód miała przynajmniej 17 lat, wprowadzono obowiązek rejestracji aut w lokalnych urzędach i oznaczania ich tablicami rejestracyjnymi, ustanowiono też ograniczenie prędkości do 20 mil na godz.

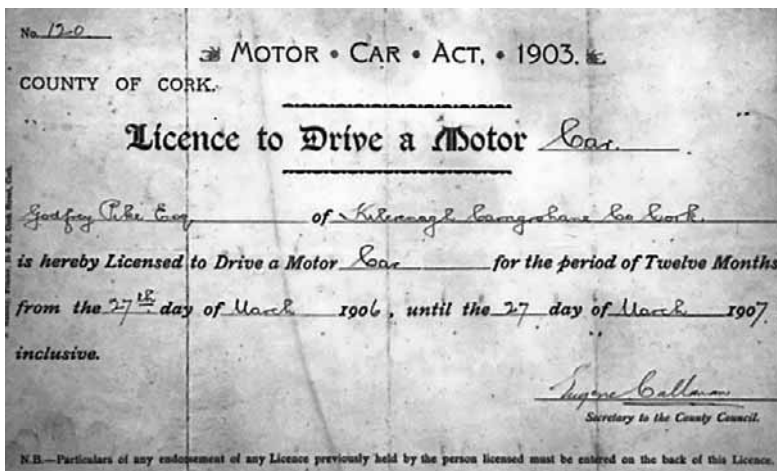
Kierowca musiał oświadczyć, że potrafi bezpiecznie kierować pojazdem mechanicznym, ale nie wymagano odeń żadnej weryfikacji. Testy i egzaminy pojawiły się dopiero w kolejnych latach, a realnie dopiero po Wielkiej Wojnie.

Prawo i polityka

Pojawienie się prawa jazdy potwierdziło zasadę, że każde zjawisko cywilizacyjne wcześniej czy później zostaje obwarowane prawem. Co zwykle budzi sprzeciw zainteresowanych. Tak było i w tym przypadku – przeciw regulacjom Motor Car Act protestowali nie posiadacze aut, co zrozumiałe, ale też politycy, zarówno liberalni, jak i konserwatywni.

W licencjonowaniu prawa do rozpędzenia się swoim Vauxhallem, nawet jeśli posiadał tylko dwa biegi, po brukach Londynu i polnych drogach Yorkshire widziano zamach na wolność osobistą, a w papierowym dokumencie odgórną stygmatyzację, spiskowo zaplanowaną przez rząd Arthura Jamesa Balfoura, skądinąd zagorzałego obrońcy „Starej dobrej Anglii”.

Osobistą wojnę z Motor Car Act prowadził Alfred Charles William Harmsworth, nie tylko pierwszy wicehrabia Northcliffe, ale także właściciel „Daily Mail” i „Daily Mirror”. Inwektywy na posłów, którzy zagło-

Jedno z pierwszych praw jazdy. U góry samochód Vauxhall w 1903 r.

sowali za ustawą motoryzacyjną, zajmowały jesienią 1903 r. sporo miejsc w obu jego tytułach.

Benz u księcia

Obowiązek posiadania prawa jazdy w Anglii miał charakter powszechny. Ale próby uregulowania tej kwestii indywidualnie miały miejsce już wcześniej w Niemczech, odczytnie motoryzacji. Pierwszym tamtejszym prawem jazdy był dokument wystawiony dla Karla Benza w 1888 r. W związku ze skargami mieszkańców Mannheim na hałas i smród, jaki rozciągał jego Motorwagen, otrzymał on pisemne zezwolenie od Wielkiego Księcia Badenii Fryderyka I Wilhelma Ludwika na używanie swego pojazdu na drogach publicznych.

Mówienie o „hałasie i smrodzie” w przypadku pojazdu Benz Patent-Motorwagen Nummer 1, rachitycznego trójkołowca przypominającego bardziej riksę niż samochód, było grubą przesadą. Ale faktem jest, że mógł budzić grozę u badeńskich wie-

śniaków i wozaków, pędząc 16 km na godz. i skrzypiąc metalowymi obręczami kół.

Prawo jazdy dla Karla Benza Wielki Książę spisał ręcznie na karcie papieru, umieszczając na dole fantazyjny zawijas.

Francuzi też chcą

O motoregulacjach myślano też we Francji. Już 14 sierpnia 1893 r. wprowadzono tam obowiązek posiadania tzw. certificat de capacité – certyfikatu zdolności, w tym wypadku zdolności poszczególnego kierowcy do prowadzenia pojazdu mechanicznego.

W przeciwieństwie do przepisów angielskich, kandydat do prowadzenia musiał wykazać się umiejętnością uruchomienia swojego pojazdu, udowodnienia, że potrafi prowadzić go „w odpowiednim kierunku” i zatrzymania go. Taki test musiał przejść pod okiem mundurowych na dziedzińcu Prefektury Policji w Paryżu.

Jednak powszechność posiadania dokumentu wprowadzono we Francji dopiero w 1922 r. Przy okazji określenie „certificat de capacité” zastąpiło terminem „permis de conduire”, czyli nazwą odpowiadającą z grubsza dzisiejszemu prawu jazdy.

Lawina aut w Stanach

Z kolei pierwsze amerykańskie prawo jazdy wystawiono w 1899 r. w Troy, jednym z centrów ówczesnego amerykańskiego przemysłu stalowego, w stanie Nowy Jork. Miało formę, jak w przypadku Karla Benza, zwykłego listu podpisanego przez burmistrza i poświadczonego pieczęcią, który zezwalał na jazdę „powozem bez koni” z prędkością do sześciu mil na godzinę.

Podobne dokumenty wystawiano w innych stanach. Aby je otrzymać, nie trzeba było zdawać żadnego testu, ani teoretycznego, ani praktycznego – wystarczyło opłacić symboliczną opłatę. Egzaminy – w formie dość uproszczonej – pojawiły się dopiero ok. 1913 r. Cały proces koncesjonowania przebiegał dość wolno, zważywszy, że Stany Zjednoczone były już na drodze do motoryzacyjnej potęgi.

Statystyka podaje, że na przełomie XIX i XX w. za oceanem zarejestrowanych było 8 tys. aut. W 1903 r., gdy Anglia regulowała stan prawny kierowców, 33 tys. W 1906 r. po amerykańskich drogach śmigało już ponad 100 tys. aut, w 1913 r. ich liczba przekroczyła milion, a w 1920 r. osiem milionów.

Konsekwencjalizm

Spójrzmy na prawo jazdy przez pryzmat społeczny. Zdobycie doku-

mentu to nie tylko proces administracyjny, ale przede wszystkim świadome wejście w przestrzeń społeczną opartą na odpowiedzialności za skutki swoich czynów. Od strony filozofii prawa tę teorię na gruncie etyki normatywnej, obowiązującą dziś praktycznie na całym świecie, nazywamy konsekwencjalizmem.

Zmarły w 1997 r. amerykański filozof Richard B. Brandt w pracy „Etyka. Zagadnienia etyki normatywnej i metaetyki” wyróżnił dwa główne typy konsekwencjalizmu: egoistyczny, który nas w tym momencie nie interesuje, oraz uniwersalistyczny, wedle którego powinnością moralną jest dokonanie „takiego czynu, którego konsekwencją jest przyrost dobra w ogóle”.

Prawo jazdy daje przywileje, ale wymaga odpowiedzialności. Z grubsza można to ująć następująco: „Chcesz jeździć samochodem – przestrzegaj obowiązujących przepisów”. Droga jest przestrzenią publiczną, w której wolność jednostki jest rygorystycznie ograniczona. Z górą sto lat temu protestowali przeciw temu angielscy liberałowie, ale czas pokazał, że nie mieli racji.

Prawa jazdy w Polsce

Na koniec przypomnijmy, jak przebiegała recepcja idei praw jazdy w Polsce. Początkowo była to kalka pomysłów zachodnich. Ale już jesienią 1918 r. powstały pierwsze komisje egzaminacyjne dla kandydatów na kierowców. Zasiadali w nich członkowie automobilklubów, pasjonaci motoryzacji i wojskowi.

Pierwsze dokumenty miały wygląd małych, zielonych książeczek, zawierających dane osobowe kierowcy, datę uzyskania uprawnień i wykaz „przykazań” automobilisty. Przepisy dotyczące praw jazdy doprecyzowano w 1921 r., wraz z wejściem w życie pierwszego polskiego kodeksu drogowego – „Przepisów o ruchu pojazdów mechanicznych po drogach publicznych”.

Już wówczas zamiłowanie Polaków do komplikacji administracyjnych było ogromne. Wprowadzono np. kategorię praw jazdy, zróżnicowanych od rodzaju pojazdu. Najniższa, V kategoria, upoważniała do prowadzenia motocykli, a posiadacz tzw. jedynki, czyli kategorii najwyższej, mógł prowadzić autobusy. W tym czasie Henry Ford wprowadził taśmową produkcję samochodów, a że Fordy T docierały również do Polski – powstała specjalna kategoria prawa jazdy – II B – która uprawniała do prowadzenia tylko tego modelu auta.

SZCZECIN

Filharmonia inauguruje sezon

Opr. Redakcja

Rozpoczęcie sezonu artystycznego to zawsze szczególny moment. To chwila, w której otwieramy kolejny rozdział działalności Filharmonii w Szczecinie, ale także zaproszenie do wspólnej podróży przez świat muzyki – pełen emocji, odkryć i spotkań z najsłynniejszymi dziełami różnych epok.

Inauguracja sezonu w piątek o godz. 19 w Filharmonii

Inauguracja 79. sezonu artystycznego będzie świętem muzyki symfonicznej i symbolicznym początkiem roku, który przyniesie dziesiątki wyjątkowych koncertów, znakomitych gości oraz programów przygotowanych zarówno dla wiernych melomanów, jak i osób dopiero rozpoczynających swoją przygodę z muzyką klasyczną.

Nadchodzący sezon obfitować będzie w wydarzenia prezentujące bogactwo muzycznych tradycji i stylów. Powrócą cenione cykle koncertowe, w tym cieszące się ogromną popularnością Pomniki symfoniki, dzięki którym można obcować z najważniejszymi dziełami światowej literatury orkiestrowej. Nie zabraknie wybitnych solistów, laureatów

prestizowych konkursów międzynarodowych, uznanych dyrygentów oraz artystów przyjeżdżających do Szczecina z różnych stron świata. Kontynuowany będzie również cykl FilHERmonia, ukazujący twórczość i działalność kobiet w świecie muzyki.

Szczególne miejsce w programie sezonu zajmie pierwsza edycja Festiwalu Muzyki Mieczysława Karłowicza. Nasz Patron należy do najwybitniejszych polskich symfonicznych, a jego poematy symfoniczne stanowią jedno z najcenniejszych osiągnięć muzyki przełomu XIX i XX wieku. Do Szczecina przyjadą polskie orkiestry, aby zaprezentować jego dzieła, a sam festiwal stanie się okazją nie

tylko do słuchania tej muzyki, ale również do refleksji nad postacią Karłowicza i znaczeniem jego artystycznego dziedzictwa.

Koncert inauguracyjny zapowiada sezon w najlepszy możliwy sposób. Program otworzy uwertura Egmont Ludwiga van Beethovena – muzyczny symbol walki o wolność, odwagi i niezłomności ducha. Następnie zabrzmii II Koncert fortepianowy f-moll Fryderyka Chopina, jedno z najpiękniejszych dzieł młodego kompozytora. Partię solową wykona David Khrikuli - pianista należący do grona najbardziej interesujących młodych artystów swojego pokolenia, laureat międzynarodowych konkursów i ceniony interpreta-

tor repertuaru romantycznego.

Druga część wieczoru skieruje nas na północ: usłyszymy II Symfonię D-dur Jana Sibeliusa – utwór uznawany za jedno z najważniejszych osiągnięć skandynawskiego symfoniczizmu. Monumentalna, pełna przestrzeni i narastającej energii kompozycja prowadzi słuchacza od nastrojowych pejzaży do jednego z najbardziej triumfalnych finałów w historii muzyki. Całość poprowadzi Przemysław Neumann – dyrygent i dyrektor artystyczny Filharmonii w Szczecinie.

Inauguracja sezonu to zaproszenie do wspólnego przeżywania muzyki przez cały nadchodzący rok.

SŁUPSK

Jeden z najśłynniejszych dramatów na deskach Teatru Nowego

Redakcja

„Tramwaj zwany pożądaniem” w reżyserii Tomasza Cymermana to opowieść o relacjach, emocjach i próbie rozpoczęcia życia od nowa.

Silą tej sztuki jest to, że opowiada o zwykłych ludziach. Dzieło Tennessee'ego Williamsa portretuje kilka letnich dni z życia przedmieść Nowego Orleanu. Porusza temat pożądania, samotności, miłości oraz potrzeby akceptacji. Ważnym moty-

**Nowy Teatr, 3
października, o godz. 19**

wem jest również konflikt między delikatnością i wrażliwością a siłą, dominacją i przemocą.

KOSZALIN

Koszalin BassFest! czas zacząć. Kontrabas w roli głównej

Redakcja

Koszalin BassFest! 2026
to wyjątkowy festiwal
muzyczny poświęcony
przede wszystkim
brzmieniu kontrabas
i muzyce inspirowanej
różnymi gatunkami.

Tegoroczna edycja rozpocznie się 2 października w Fil-

harmonii Koszalińskiej o g.
19.

Festiwal otworzy zespół Nicponie, który łączy tradycyjne brzmienia kapeli podwórkowej z popularnymi polskimi piosenkami. Drugiego dnia wystąpi Etnos Ensemble z Katowic, prezentujący muzykę inspirowaną kulturą Europy Środkowej, Bałkanów i Bliskiego Wschodu.

POGODA

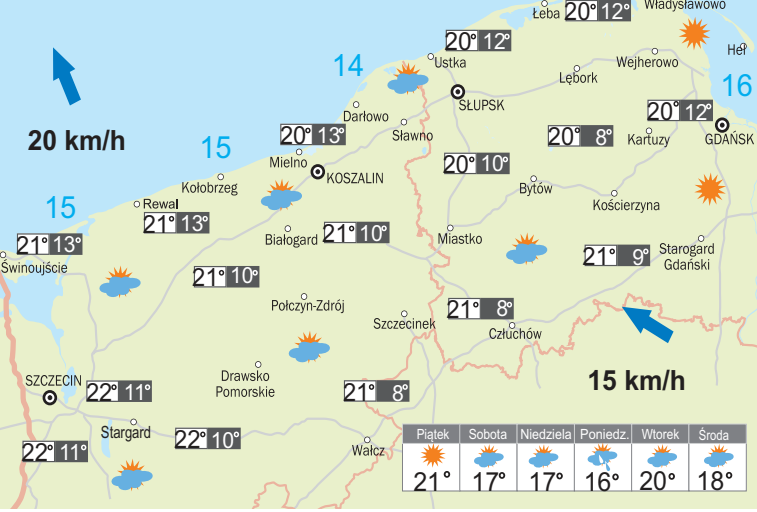
Krzysztof Ścibor
Biuro Calvus

Czwartek

Nad Pomorzem cały czas dominuje pogodny wyż. Z południa Europy napływa do nas ciepłe i suche powietrze kontynentalne. Do piątku będzie słonecznie, sucho, ciepło i przyjemnie, max do 20:22°C. Wiatr słaby nad morzem umiarkowany z pld.-wsch. W nocy pogodnie i rześko. W weekend pojawia się więcej chmur, w nocy mgła, miejscami utrzymująca się do południa i będzie chłodniej do 16:18°C.

Pogoda dla Pomorza

Prognoza dla Bałtyku	
Stan morza (Bft)	1-2
Siła wiatru (Bft)	2-3
Kierunek wiatru	SE

1025 hPa ↑ ↓

15 km/h

20 km/h

Temperature and pressure data for various locations: Gdańsk (20° 12', 1025 hPa), Poznań (22° 21', 1025 hPa), Wrocław (23° 22', 1025 hPa), Warszawa (20° 20', 1025 hPa), etc.

LEGENDA

- ☀️ pogodnie
- ☁️ zachmurzenie umiarkowane
- ☔️ przelotny deszcz
- ☔️ przelotne deszcze i burza
- ☁️ pochmurno
- ☔️ mżawka
- ☔️ ciągły deszcz
- ☔️ ciągły deszcz i burza
- ☔️ przelotny śnieg
- ☔️ ciągły śnieg
- ☔️ przelotny śnieg z deszczem
- ☔️ ciągły śnieg z deszczem
- ☁️ mgła
- ☔️ marznąca mgła
- ☔️ śliska droga
- ☔️ marznąca mżawka
- ☔️ marzący deszcz
- ☔️ zamieć śnieżna
- ☔️ opad gradu
- ☔️ kierunek i prędkość wiatru

19° temp. w dzień **11°** temp. w nocy **15°** temp. wody ***112 cm** grubość pokrywy śnieżnej **1011 hPa** ↑ ↓ ciśnienie i tendencja ☁️ smog

Pogoda dla Polski

***00 cm**

	Dzisiaj	Jutro	
Gdańsk	20°	20°	☀️
Kraków	21°	21°	☁️
Lublin	20°	20°	☀️
Olsztyn	20°	19°	☀️
Poznań	22°	21°	☁️
Toruń	22°	20°	☁️
Wrocław	23°	22°	☁️
Warszawa	20°	20°	☀️

	Karpacez	Ustrzyki Dolne	Zakopane
	20°	21°	☁️
	18°	19°	☀️

DROBNE

Handlowe

SPORT I REKREACJA

ROWERY używane dobre, 508-436-420

Praca

ZATRUDNIĘ

LEKTOR j.angielskiego umowa-
zlecenie
602436415 w tym studenci

AUTOREKLAMA

ibo TWOJE DOMOWE BIURO OGŁOSZEŃ

Ogłoszenia drobne
w Twojej gazecie zleczisz
bez wychodzenia z domu
przez Internetowe Biuro Ogłoszeń

ibo.polskapress.pl

PROGRAMOWO

G. 18:00

Pierwsza miłość

Polsat

Alan jest przybity, bo firma, do której wysłał CV, nie odpowiada. Żeby rozprościć czarne myśli, jedzie z Hubertem i Erykiem na zakupy przedślubne i właśnie otrzymuje telefon. Okazuje się, że rozmowa kwalifikacyjna jest za godzinę, a Alan stoi w bluzie i koszulce... Hubert postanawia mu pomóc. Kinga szykuje rodzinny obiad. Chce delikatnie przekazać synom wieści o Janku. Jolka jednak nie wytrzymuje napięcia i wygaduje wszystko wcześniej. Chłopcy są wściekli. Tomek mówi wprost, że nie da rady patrzeć, jak matka znów niszczy sobie życie.... i zaczyna pakować plecak. Policja tymczasem ustala, że prawdopodobny sprawca zaginięć wśród bezdomnych poluje wyłącznie na kobiety. Piotrek martwi się o Melkę i stara się ją przekonać, żeby zrezygnowała z pracy w terenie. Ona nie chce o tym słyszeć. Sytuacja zmienia się po powrocie Piotrka do domu.

G. 17:55

Detektywi

TVN

Do Jakuba Nowackiego wprowadza się matka, która powróciła z USA do kraju. Sytuację pogarsza fakt, że kobieta postanawia pomóc synowi ułożyć sobie życie. Detektyw wraz z Katarzyną Kowalik rozpoczynają poszukiwania zaginionej 16-latki. Umawiają się z jej chłopakiem, który przychodzi na spotkanie w towarzystwie dwóch agresywnych dilerów. Matka zaginionej jest przekonana, że to chłopak zrobił coś złego jej córce.

G. 21:40

Zdrada

Polsat

Patryk, który już wie, że Julia zdradza go z Pawłem Kamińskim, adwokatem Czarcińskiego, stawia żonie ultimatum. Julia ma godzinę na decyzję, czy zostaje z rodziną i kończy romans. Patryk jest podwójnie upokorzony – żona nie tylko go zdradziła, ale też naraziła na szwank i pośmiewisko jego prokuratorską karierę. Sprawa zawieszenia w szkole Marka przybiera nieoczekiwany obrót. Relacje Gosi z bratem stają się coraz gorsze. Dorośli tego nie zauważają a ich dziadek Hubert Czarciński podejmuje decyzję, jakiej nigdy wcześniej nie podjął. Joachim, jego zaufany człowiek od trudnych spraw, dostaje zadanie specjalne. Nieprzekraczalne wcześniej granice zostają przekroczone. Na wieść o tym Paweł jest w szoku, ale już nic nie może zrobić. Podczas wielkiej imprezy urodzinowej Huberta Czarcińskiego do drzwi puka policja.

G. 20:15

NA WSPÓLNEJ

TVN

Weronika odwiedza Ewelinę w szpitalu psychiatrycznym. Kalska jest roztrzęsiona gdy słyszy, że córka przyznała się do ataku na ojca. Mimo to przekonuje Roztocką, że chce wziąć winę na siebie... Weronika przychodzi do Grega i w ostrych słowach uświadamia mu, że więcej nie pozwoli mu krzywdzić Eweliny i Jagody! Tymczasem córka Kalskich idzie na komisariat. Chce przyznać się, że to ona dźgnęła ojca! W kancelarii Agnieszki czeka wściekły Żaba. Wie już, że Olszewska spowodowała cofnięcie Tomkowi pozwolenia na pracę poza ośrodkiem. Starszy Tworowski rzuca rolę banknotów i zwalnia prawniczkę! Zrezygnowana Agnieszka wraca do domu i oznajmia mężowi, że się podda... Ale nie rezygnuje Seba – przeprowadza z Tomkiem bardzo poważną rozmowę! Marta i Fabian mają debiut na antenie. Prowadzą program z werwą i humorem. Baliszewski ich chwali, po czy rozmawia z Bradecką, która ostatnio nie błyszczy. Przypomina Judycie, że za trzy miesiące kończy się jej kontrakt... Zdenerwowana Bradecka wyznaje Marcie, że u jej syna zdiagnozowano poważną chorobę i nie może teraz stracić pracy!

G. 20:30

Ojciec Mateusz

TVP 1

W spółdzielni „Nasza Młodość” trwają wybory na prezesa. Po ciszy wyborczej do sieci trafia kompromitujący film z jednym z kandydatów. Mężczyzna wygrywa, ale trafia do szpitala. Sympatyk jednego z kandydatów zostaje pobity. Dochodzenie wykazuje, że te wydarzenia ściśle się ze sobą łączą.

G. 22:15

Czas niedokonany

TVP 1

Śmierć Stanisława Pyjasa w 1977 roku staje się początkiem wydarzeń, które wystawiają młodych Krakowian na ciężką próbę. W 2019 roku Adam próbuje rozliczyć się z przeszłością i obarcza rodzinę biznesowego partnera odpowiedzialnością za śmierć bliskiej osoby. Wyznanie umierającego ojca sprawia jednak, że na światło dzienne wychodzi inna prawda o wydarzeniach sprzed lat.

Poziomo:

- Pionowo:**

- 1) koń z polskiego serialu,
- 2) żałosny głos burka,
- 3) szkielet osiowy strunowców,
- 4) „... nie płaczą”, polska kome-
dia filmowa,
- 5) marka amerykańskich papie-
rosów.

willa Karola Szymanowskiego	słomianka bojowy pocisk	wenecka tak-sówka	z brodą nie śmiesz	opieka, kuratela skapiec w kilcie	zawodowo tnie papier	ma dwa końce	i miasto, i estuarium w Ameryce	pukiel filmowy wodospad
przenosi ciężary niezawodowiec				rzymski Boreasz				
			klatka filmowa			ssaki z Tybetu		
roślinny motyw dekoracyjny			grecki portyk kolumnowy	Tomasz, poeta pochyła figura		"kocie" łby		ssak futerkowy, dydelf
gruntowna naprawa	12 miesięcy	płyń przez Bawiarię	ubiór, odzienie			internetowy pamiętnik		
Marriott w Warszawie				wiatr na jeziorze Garda		próg w korycie rzeki		
			najcięższy metal		stacja kozacka			
kraj z Toronto				krzew parkowy		biletowa na dworcu		

Litery z pól oznaczonych kropką, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

[illegible]**ROZWIĄZANIE NR 151**

J	■	Z	■	L	O	S	■	A	N	G	E	L	S	■	B	■	■	■
E	V	I	T	A	■	A	■	O	■	■	L	■	K	O	R	Z	■	■
D	■	A	■	T	A	N	C	E	R	K	A	■	N	■	■	■	■	■
W	A	R	T	■	T	■	■	■	Y	■	N	I	E	W	■	O	L	■
A	■	N	■	C	■	O	L	S	T	R	O	■	E	■	R	■	Z	■
B	R	O	S	Z	U	R	■	■	■	■	E	S	T	A	K	A	D	■
■	A	■	Z	■	L	■	■	■	■	■	■	R	■	■	R	■	E	■
I	N	Z	Y	N	I	■	E	R	■	■	■	S	T	A	Z	Y	■	■
■	G	■	F	■	C	■	■	■	■	■	■	■	■	M	■	P	■	■
P	A	T	R	I	A	■	■	■	■	■	■	■	■	■	P	L	A	K
U	■	R	■	Z	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	A	■	I	■
S	T	A	T	Y	W	■	■	■	■	■	■	■	■	■	A	K	T	E
T	■	P	■	D	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	C	■	C
K	R	E	D	O	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	J	O
A	■	R	■	R	A	■	P	O	R	T	O	W	■	K	A	■	A	■

ROZWIĄZANIE: GWARDIA.

Wodnik (20.01 - 18.02)
Wrażliwość będzie Twoją siłą. Horoskop dzienny radzi słuchać serca, ale zachować również rozsadek.

Ryby (19.02 - 20.03)
Zaskoczysz innych świeżym
spojrzeniem. Horoskop
na dziś sugeruje dać szansę
spontanicznemu pomysłowi.

Baran (21.03 - 19.04)
Konsekwencja przyniesie efekty. Horoskop dzienny na czwartek radzi nie przejmować się przeszkodami.

Byk (20.04 - 20.05)
Sprzyjają Ci nowe pomysły.
Horoskop dzienny mówi, że
odważny krok może rozpo-
cząć ciekawą zmianę.

Bliznięta (21.05 - 21.06)
Intuicja podpowie Ci właściwy kierunek. Horoskop na dziś to wskazówka, by zachowywać dyskrecję.

Rak (22.06 - 22.07)
Nie bój się wyrazić własnego zdania. Horoskop dzienny na czwartek mówi, że łatwo pogodzisz różne potrzeby.

Lew (23.07 - 22.08)
Porządek w planach da Ci
swobodę. Horoskop dzienny
wroży, że wieczorem czeka
Cie miła niespodzianka.

Panna (23.08 - 22.09)
Twoja energia przyciągnie uwagę innych osób. Horoskop na dziś radzi wykorzystać ją mądrze.

Waga (23.09 - 22.10)
Znajdź chwilę dla siebie. Horoskop dzienny na czwartek
wróży, że szczerza rozmowa
przyniesie ulgę.

Skorpion (23.10 - 21.11)
Nowa wiadomość poprawi
Ci humor. Horoskop
dzienny radzi postawić
na współpracy.

Strzelec (22.11 - 21.12)
Czeka Cię dzień pełen drobnych sukcesów. Horoskop na dziś sugeruje zaufać intuicji i nie odkładać decyzji.

Koziorożec (22.12 - 19.01)
Działaj odważnie, lecz nie spiesz się. Horoskop dzienny na czwartek mówi, że rozmowa otworzy ważne drzwi.

PIŁKA NOŻNA

Na pytanie o dymisję trenera Urbana kibice odpowiadają: tak

Adam Godlewski

Przejmując posadę selekcjonera latem ubiegłego roku, Jan Urban z miejsca został ulubieńcem fanów. „Miesiąc miodowy” trwał jednak tylko do barażu ze Szwedami. Dziś sympatycy reprezentacji Polski woleliby już nowego szkoleniowca...

Specjalizujący się w polskim futbolu serwis Gol24 przeprowadził sondaż wśród czytelników, w którym postawiono pytanie, czy trener Urban powinien pożegnać się z posadą w kadrze. Wynik ankiety – a wydaje się, że blisko 2000 respondentów to reprezentatywna grupa – okazał się jednoznacznie niekorzystny dla selekcjonera. Otóż 62 procent głosujących domaga się jego ustąpienia.

Jeśli weźmiemy pod uwagę rezultaty kadry pod wodzą Urbana, wydźwięk sondażu nie powinien nikogo dziwić. Ostatnie zwycięstwo Biało-Czerwoni odnieśli przecież w marcowym półfinale baraży o mundial z Albanią (2:1), ale wówczas – delikatnie określając – także stylem nie zachwycili. A potem były już tylko niesatysfakcjonujące wyniki (2:3 ze Szwecją, 0:2 z Ukrainą, szczęśliwe 2:2 z Nigerią, 0:0 z Bośnią i Hercegowiną oraz 1:3 ze Szwecją) i rozczarowująca gra.

Generalnie, pod wodzą Urbana rozegraliśmy dotąd 12 spotkań, w których zanotowaliśmy 5 wygranych (przy 3 porażkach). Warto jednak zauważyć, że wszystkie zwycięstwa zostały odniesione w rywalizacji z przeciwnikami plasującymi się poniżej 60. miejsca w rankingu FIFA. Także z tego powodu średnią 1,58 punktu na mecz trudno uznać za szczególnie zadowalającą; dla porównania, poprzednik pana Jana na ławce reprezentacji Polski, czyli Michał Probiez,

Strapiona mina selekcjonera Jana Urbana nikogo nie powinna dziwić. Obecnie w kadrze nie zgadzają się przeciw wyniki i styl...

na dystansie 21 meczów „wykręcił” średnią 1,62.

Konto Urbana „obciąża” również to, że po ponad roku nie mamy wyselekcjonowanej „jedynki” w drużynie narodowej i nie możemy się zdecydować, czy grać w ustawieniu z trzema stoperami, czy też czteroosobowym blokiem w obronie. Nie sposób zachwycić się też skutecznością kadrowiczów, którzy we wspomnianych 12 spotkaniach zdobyli 18 bramek (statystycznie: półtora gola na mecz).

Czarę goryczy przelał zapewne fakt, że w tabeli grupy – w Dywizji B Ligi Narodów UEFA, którą mieliśmy wygrać i wrócić do elity – po dwóch kolejkach plasujemy się z dorobkiem zaledwie punktu na przedostatnim miejscu. Imusimy mocno oglądać się za plecy, aby nie doświadczyć degradacji do Dywizji C.

Naprawdę zatem trudno w tym momencie o konkret, które broniłyby obecnego selekcjonera. A co

przemawia za Urbanem? Z pewnością odważniej od poprzedników postawił na graczy z młodej generacji, zrobił generalny przegląd stanu posiadania, o czym świadczy choćby obecność Mateusza Żukowskiego z klubu 2. Bundesligi w kadrze (wcześniej odkurzył będącego w znacznie wyższej niż obecnie formie Przemysław Wiśniewskiego). No i praktycznie w każdym spotkaniu jego podopiecznych stać na bardzo dobre, naprawdę jakościowe, momenty...

Pod koniec ubiegłego stulecia ligowi trenerzy w Polsce chętnie przypominali, że w piłce jest jak na... rybach. To znaczy liczy się to, co wpadnie do sieci. Bo to na koniec dnia przekłada się na punkty (lub ich brak). Zatem jeśli Urban chce utrzymać posadę, to jego podopieczni muszą znacznie częściej trafiać do siatki niż rywale z Rumunii (2.10) i Bośni (5.10). A najlepiej, by przeciwnicy z tych połowów wrócili bez żadnej zdobyczy.

PIŁKA NOŻNA

Młodzieżowa reprezentacja walczy o marzenia, ale warto znać alternatywny scenariusz

Jakub Jabłoński

Młodzieżowa reprezentacja prowadzona przez Jerzego Brzęczka dała kibicom wiele radości w eliminacjach mistrzostw Europy U-21. Warto jednak pamiętać, że tylko jedna drużyna z grupy wywalczy bezpośrednią promocję na przyszłoroczny turniej. Drugą może czekać baraż.

Nasza młodzieżówka w kwalifikacjach szła jak burza. Już przed wczorajszym rewanżem ze Szwecją w Katowicach Biało-Czerwoni z kompletem punktów i zaledwie dwoma straconymi golami (!) przewodzili w tabeli, mając trzy punkty przewagi nad Włochami, które dopiero dziś zmierzają się z Armenią. A na koniec kwalifikacji zawodnicy z Italii będą musieli (w poniedziałek, 5 października o godz. 18.15) stawić czoła naszemu zespołowi.

Regulamin stanowi, że w turnieju finałowym, który zostanie rozegrany od 14 czerwca do 3 lipca 2027 roku

na boiskach Albanii i Serbii, wystąpi 16 reprezentacji. Oprócz 2 gospodarzy i 9 zwycięzców eliminacji bezpośredni awans uzyska zespół z najlepszym bilansem spośród tych, które zajmą drugie miejsca w grupach (specjalny ranking nie będzie uwzględniał bilansu z 6. drużyną w tabeli każdego koszyka). Pozostałych ośmiu wicemistrzów grup utworzy pary barażowe.

W tym momencie wszystko jest w nogach naszych młodzieżowców. Warto jednak znać także scenariusz, w którym naszym piłkarzom noga powinęłaby się na finiszu eliminacji. Bo wtedy też wcale... niekoniecznie czekałyby nasze Orlecia mecze barażowe w listopadowym terminie UEFA (najlepszy bilans wśród wicemistrzów grup zwalnia z tego „obowiązek”).

W przytoczonym terminie pierwsza reprezentacja – do której trener Brzęczek ponownie jest przymierzany – ma zaplanowane kończące tegoroczną część zmagania spotkania w Lidze Narodów z Rumunią (14.11 na wyjeździe) i Szwecją (17.11 u siebie).

Młodzieżowa reprezentacja Polski jest na finiszu eliminacji mistrzostw Europy do lat 21, które odbędą się w przyszłym roku

PIŁKA NOŻNA

Liga Narodów. Pokaz siły mistrzów świata. Bunt Cristiano Ronaldo

Zbigniew Czyż

Reprezentacja Hiszpanii wygrała drugi mecz z rzędu w tegorocznej edycji Ligi Narodów. Mistrzowie świata pokonali w Sewilli Chorwację 4:1. W innym ciekawym spotkaniu 2. kolejki Anglia wygrała w Pradze z Czechami 2:0.

Hiszpania tym samym do 40 przedłużyła serię meczów bez porażki. Triumfatorzy mundialu rozegrali

pierwszy mecz u siebie od wywalczenia w lipcu tytułu mistrzostwa świata. Przed jego rozpoczęciem odbyła się prezentacja trofeum przez Rodriego. Podniosła atmosfera trwała również po pierwszym gwizdku, bo już w drugiej minucie prowadzenie gospodarzom dał Lamine Yamal. Chorwacja wyrównała w 28. minucie. Na listę strzelców wpisał się Dion Beljo, ale później dominacja gospodarzy nie podlegała już dyskusji. Gole zdobyli odpowiednio Pubill (31. minuta), Yamal (63.) oraz Williams (89.).

W drugim meczu Grupy 3. Dywizji A Ligi Narodów Anglia pokonała w Pradze Czechy 2:0. Anglicy dosyć długo mieli problemy ze sforsowaniem defensywy naszych południowych sąsiadów, którzy od 25. minuty grali w dziesiątkę, po czerwonej kartce dla Sulca. Goście wyszli na prowadzenie w 47. minucie po trafieniu Anthony’ego Gordona, wynik w 69. minucie ustalił Harry Kane.

Tymczasem w reprezentacji Portugalii, która również występuje

w Dywizji A Ligi Narodów bunt. Napiętą sytuację wywołał gwiazdor Portugalczyków Cristiano Ronaldo, który jest niezadowolony z roli rezerwowego. W ostatnim spotkaniu na wyjeździe z Norwegią wygranym przez kolegów z jego kadry 2:1, cały mecz przesiedział na ławce rezerwowych.

Gwiazdor takim traktowaniem miał się poczuć urażony i miał – według portugalskich mediów – pretensje do trenera Jorge Jesusa. We wtorek Ronaldo nie wziął udziału

w treningu kadry bez podania przyczyny. Według ustaleń miał popaść w ostry spór z selekcjonerem, który objął reprezentację po tegorocznym mundialu.

– Całą sytuacją Ronaldo dowiódł, że nie zasługuje na opaskę kapitana. Bardziej bowiem jest zainteresowany indywidualnymi celami niż dobrem drużyny – podsumował całą sytuację Francisco Guimaraes, komentator portugalskiej stacji SIC.

Portugalia zmierzy się dziś na wyjeździe z Danią.